

Dziesiętne wielokrotności i podwielokrotności jednostki miary mogą być wyrażane poprzez dodanie do nazwy lub symbolu tej jednostki przedrostków lub symboli o następującym znaczeniu:

<u>Mnożnik</u>			<u>Przedrostek</u>	<u>Symbol</u>
1 000 000 000 000 000 000	= 10^{18}	trylion	eksa	E
1 000 000 000 000 000	= 10^{15}	biliard	peta	P
1 000 000 000 000	= 10^{12}	bilion	tera	T
1 000 000 000	= 10^9	miliard	giga	G
1 000 000	= 10^6	milion	mega	M
1 000	= 10^3	tysiąc	kilo	k
100	= 10^2	sto	hekto	h
10	= 10^1	dziesięć	deka	da
0,1	= 10^{-1}	dziesiąta	decy	d
0,01	= 10^{-2}	setna	centy	c
0,001	= 10^{-3}	tysiączna	mili	m
0,000 001	= 10^{-6}	milionowa	mikro	μ
0,000 000 001	= 10^{-9}	miliardowa	nano	n
0,000 000 000 001	= 10^{-12}	bilionowa	piko	p
0,000 000 000 000 001	= 10^{-15}	biliardowa	femto	f
0,000 000 000 000 000 001	= 10^{-18}	trylionowa	atto	a

UWAGA: W języku angielskim stosowanym przez ONZ jest to 10^9 miliarda. Analogicznie, jest to 10^{-9} = 1 miliardowa.

1.2.2.2 Jeżeli nie podano inaczej, to znak „%” w rozumieniu ADR oznacza:

- (a) w przypadku mieszanin materiałów stałych lub materiałów ciekłych, a także w przypadku roztworów oraz materiałów stałych zwilżonych cieczą - udział procentowy masy materiału w stosunku do całkowitej masy mieszaniny, roztworu lub zwilżonego materiału stałego;
- (b) w przypadku mieszanin gazów sprężonych napełnianych ciśnieniowo, stosunek objętości określony jako procentowy udział gazu w objętości całkowitej mieszaniny, lub przy napełnianiu według masy - stosunek mas określony jako udział procentowy masy gazu w całkowitej masie mieszaniny;
- (c) w przypadku mieszanin gazów skroplonych i gazów rozpuszczonych stosunek mas określony jako udział procentowy masy gazu w całkowitej masie mieszaniny.

1.2.2.3 Wartości wszystkich ciśnień dotyczących naczyń (np. ciśnienie próbne, ciśnienie wewnętrzne, ciśnienie otwarcia zaworów bezpieczeństwa) podawane są zawsze jako nadciśnienie (w stosunku do ciśnienia atmosferycznego); natomiast prężność pary podawana jest zawsze jako ciśnienie bezwzględne.

1.2.2.4 Jeżeli w ADR podaje się stopień napełnienia naczyń, to - o ile nie jest podana inna temperatura - odnosi się on zawsze do materiału o temperaturze 15 °C.

1.2.3 Wykaz skrótów

W ADR stosuje się skróty, akronimy i wskazywanie treści przepisów o następującym znaczeniu:

A

ADN* oznacza Umowę europejską dotyczącą międzynarodowego przewozu śródlądowymi drogami wodnymi towarów niebezpiecznych (*European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways*);

ASTM oznacza Amerykańskie Stowarzyszenie Badań i Materiałów (*ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, United States of America*), www.astm.org;

C

CGA oznacza Stowarzyszenie ds. Gazów Sprężonych (*Compressed Gas Association, 8484 Westpark Drive, Suite 220, McLean, Virginia 22102, United States of America*, www.cganet.com);

CIM** oznacza przepisy ujednolicone dotyczące umowy międzynarodowego przewozu towarów kolejami (Załącznik B do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF)), wraz ze zmianami;

CMR*** oznacza Konwencję o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (Genewa, 19 maja 1956 r.), wraz ze zmianami;

CNG oznacza gaz ziemny sprężony, (patrz 1.2.1);

CSC oznacza Międzynarodową Konwencję o bezpiecznych kontenerach (*Convention for Safe Containers*), sporządzoną w Genewie dnia 2 grudnia 1972 r., wraz ze zmianami, opublikowaną przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) w Londynie;

CSI oznacza wskaźnik krytycznościowy, (patrz 1.2.1);

D

DPPL (*ang. IBC*) oznacza duży pojemnik do przewozu luzem, (patrz 1.2.1);

E

EKG ONZ (*ang. UNECE*) oznacza Europejską Komisję Gospodarczą Organizacji Narodów Zjednoczonych (*United Nations Economic Commission for Europe, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, 1211 Geneva 10, Switzerland*, www.unece.org).

EIGA oznacza Europejskie Stowarzyszenie Producentów Gazów Technicznych (*European Industrial Gas Association, 30 Avenue de l'Astronomie, 1210 Brussels (Belgium)*, www.eiga.eu).

EN (norma) oznacza normę europejską opublikowaną przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) (CEN, Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels, Belgium), www.cen.eu;

F

FRP oznacza tworzywo sztuczne wzmacniane włóknem (patrz 1.2.1);

G

GHS oznacza Globalnie zharmonizowany system klasyfikacji i oznakowania chemikaliów (*Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals*) (patrz 1.2.1);

I

IAEA oznacza Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (*International Atomic Energy Agency, P.O. Box 100, 1400 Vienna, Austria*, www.iaea.org);

ICAO oznacza Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego (*International Civil Aviation Organization, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Canada*, www.icao.org);

* Skróty „ADN” wynika z francuskiego określenia „Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par voies de navigation intérieures”.

** Skróty „CIM” wynika z francuskiego określenia „Contrat de transport international ferroviaire de marchandises”.

*** Skróty „CMR” wynika z francuskiego określenia „Convention relatif au contrat de transport international de marchandises par route”.

IMDG patrz definicja **Kodeks IMDG** w 1.2.1;

IMO oznacza Międzynarodową Organizację Morską (*International Maritime Organization, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom, www.imo.org*);

I.N.O. oznacza pozycję inaczej nie określoną (*ang. N.O.S*) patrz **Pozycja I.N.O.** w 1.2.1;

ISO (norma) oznacza normę międzynarodową opublikowaną przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (*International Organization for Standardization, 1, rue de Varembe, 1204 Geneva 20, Switzerland, www.iso.org*);

L

LNG oznacza gaz ziemny skroplony, (patrz 1.2.1);

LPG oznacza gaz skroplony węglowodorowy, (patrz 1.2.1);

LSA oznacza materiał o niskiej aktywności właściwej, (patrz 2.2.7.1.3);

M

MEGC oznacza **Wieloelementowy kontener do gazu**, (patrz 1.2.1);

MEMU oznacza **Ruchomą jednostkę do wytwarzania materiałów wybuchowych**, (patrz 1.2.1);

R

RID oznacza „Regulamin międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych”, stanowiący Załącznik C do Konwencji COTIF (Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami);

S

SCO (*ang. surface contaminated object*) oznacza przedmiot skażony powierzchniowo, (patrz 2.2.7.1.3);

T

TI oznacza wskaźnik transportowy, (patrz 1.2.1);

TSP oznacza temperaturę samoprzyspieszającej się polimeryzacji, (*ang. SAPT, self-accelerating polymerization temperature*) (patrz 1.2.1);

TSR oznacza temperaturę samoprzyspieszającego się rozkładu, (*ang. SADT, self-accelerating decomposition temperature*,) (patrz 1.2.1);

U

UIC[†] oznacza Międzynarodowy Związek Kolei (*International Union of Railways, 16 rue Jean Rey, 75015 Paris, France, www.uic.org*).

[†] Skrót „UIC” wynika z francuskiego określenia „Union internationale des chemins de fer”.

DZIAŁ 1.3**SZKOLENIE OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W PRZEWÓZ TOWARÓW
NIEBEZPIECZNYCH****1.3.1 Zakres i stosowanie**

Osoby zatrudnione przez uczestników przewozu, wskazanych w dziale 1.4, których obowiązki dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych, powinny zostać przeszkolone w zakresie wymagań związanych z takim przewozem, stosownie do odpowiedzialności i obowiązków tych osób. Pracownicy, przed podjęciem swoich obowiązków, powinni zostać przeszkoleni, zgodnie z przepisami rozdziału 1.3.2, a czynności, które nie były objęte ukończonym szkoleniem mogą wykonywać wyłącznie pod bezpośrednim nadzorem osoby przeszkolonej. Należy również uwzględnić wymagania szkoleniowe dotyczące ochrony towarów niebezpiecznych określone w dziale 1.10.

UWAGA 1: Odnośnie do szkolenia doradcy do spraw bezpieczeństwa, patrz 1.8.3 zamiast tego rozdziału.

UWAGA 2: Odnośnie do szkolenia załogi pojazdu, patrz 8.2 zamiast tego rozdziału.

UWAGA 3: Odnośnie do szkolenia załogi pojazdu przewożącego materiały klasy 7, patrz 1.7.2.5.

1.3.2 Charakter szkolenia

Szkolenie powinno mieć formę określoną poniżej, odpowiednio do zakresu odpowiedzialności i obowiązków osoby, której dotyczy.

1.3.2.1 Szkolenie ogólne

Pracownicy powinni być zaznajomieni z wymaganiami ogólnymi zawartymi w przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych.

1.3.2.2 Szkolenie stanowiskowe

Pracownicy powinni przejść szkolenie z zakresu przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych, ściśle odpowiadające ich odpowiedzialności i obowiązkowi.

W przypadkach, gdy przewóz towarów niebezpiecznych związany jest z przewozem kombinowanym, pracownicy powinni być zaznajomieni z wymaganiami dotyczącymi innych rodzajów transportu.

1.3.2.3 Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa

Pracownicy powinni przejść szkolenie na temat zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, odpowiednio do stopnia ryzyka utraty zdrowia lub narażenia, mogących być skutkiem wypadku przy przewozie takich towarów, z uwzględnieniem ich załadunku i rozładunku.

Celem szkolenia powinno być zapoznanie pracowników z bezpiecznymi sposobami postępowania oraz z procedurami ratowniczymi.

1.3.2.4 Szkolenie powinno być okresowo uzupełniane szkoleniem doskonalącym, uwzględniającym zmiany w przepisach.

1.3.3 Dokumentacja

Dokumenty potwierdzające przeprowadzenie szkoleń, zgodnie z przepisami niniejszego działu, powinny być przechowywane przez pracodawcę i udostępniane pracownikowi lub właściwej władzy na ich wniosek. Dokumenty powinny być przechowywane przez pracodawcę przez okres ustalony przez właściwą władzę. Powinny być one weryfikowane przy podejmowaniu nowego zatrudnienia.

DZIAŁ 1.4**OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW PRZEWOZU W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA****1.4.1 Ogólne środki bezpieczeństwa**

1.4.1.1 Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych powinni podejmować środki bezpieczeństwa odpowiednie do natury i zakresu dających się przewidzieć zagrożeń, w celu zapobieżenia szkodom i urazom oraz, jeżeli jest to wskazane, w celu zminimalizowania ich skutków. Uczestnicy przewozu powinni, w każdym przypadku, stosować się do odpowiednich wymagań ADR.

1.4.1.2 W razie zaistnienia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, uczestnicy przewozu powinni niezwłocznie powiadomić służby ratownicze oraz udostępnić im informacje potrzebne do prowadzenia działań.

1.4.1.3 ADR może określać obowiązki różnych uczestników przewozu.

Jeżeli Umawiająca się Strona uważa, że nie zostanie w ten sposób obniżony poziom bezpieczeństwa, to może w swoich przepisach krajowych przenieść obowiązki danego uczestnika przewozu na jednego lub kilku innych uczestników, pod warunkiem, że spełnione są obowiązki podane w 1.4.2 i 1.4.3. O takich odstępstwach Umawiająca się Strona powinna powiadomić Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który z kolei powinien podać je do wiadomości Umawiających się Stron.

Wymagania podane w 1.2.1, 1.4.2 i 1.4.3, definiujące uczestników przewozu i przyporządkowane im obowiązki, nie naruszają przepisów krajowych dotyczących skutków prawnych (natury kryminalnej, odpowiedzialności itd.), wynikających z faktu, że dany uczestnik przewozu jest np. osobą prawną, osobą samozatrudniającą się, pracodawcą lub pracownikiem.

1.4.2 Obowiązki głównych uczestników przewozu

***UWAGA 1:** Obowiązki w zakresie bezpieczeństwa, przypisane w niniejszym rozdziale do kilku uczestników przewozu, mogą być wykonywane przez jedno przedsiębiorstwo. Podobnie, czynności i odpowiadające im obowiązki w zakresie bezpieczeństwa, przypisane do jednego uczestnika przewozu, mogą być wykonywane przez kilka przedsiębiorstw.*

***UWAGA 2:** W odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, patrz również 1.7.6.*

1.4.2.1 Nadawca

1.4.2.1.1 Nadawca towarów niebezpiecznych zobowiązany jest dostarczyć do przewozu tylko takie przesyłki, które spełniają wymagania ADR. W zakresie podanym w 1.4.1, powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że towary niebezpieczne są sklasyfikowane i dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) zaopatrzyć przewoźnika w informacje i dane w formie możliwej do odczytania oraz, jeżeli to konieczne, w wymagane dokumenty przewozowe oraz dokumenty towarzyszące (zezwolenia, dopuszczenia, powiadomienia, świadectwa itd.), uwzględniając w szczególności wymagania podane w dziale 5.4 oraz w tabelach w części 3;
- (c) używać wyłącznie opakowań, DPPL oraz cystern (pojazdów-cystern, cystern odejmowalnych, pojazdów-baterii, MEGC, cystern przenośnych i kontenerów-cystern), które są dopuszczone i odpowiednie do przewozu danych materiałów oraz posiadają znaki wymagane przez ADR;
- (d) stosować się do wymagań dotyczących sposobów nadania i ograniczeń wysyłkowych;
- (e) zapewnić, aby nawet próżne nieoczyszczone i nieodgazowane cysterny (pojazdy-cysterny, cysterny odejmowalne, pojazdy-baterie, MEGC, cysterny przenośne i kontenery-cysterny), a także próżne nieoczyszczone pojazdy oraz kontenery do przewozu luzem, były oznakowane i zaopatrzone w wymagane duże nalepki ostrzegawcze zgodnie z działem 5.3, a próżne nieoczyszczone cysterny były tak samo zamknięte i szczelne jak w stanie ładownym;
- (f) w przypadku kontenerów-cystern i cystern przenośnych przewożących gazy schłodzone skroplone, zapewnić jeśli ma to zastosowanie, aby rzeczywisty czas utrzymywania był

określony, lub, w przypadku próżnych, nieoczyszczonych kontenerów-cystern i cystern przenośnych, zapewnić, aby ciśnienie było obniżone w wystarczającym stopniu.

1.4.2.1.2 Jeżeli nadawca korzysta z usług innych uczestników przewozu (pakującego, załadowcy, napełniającego, itd.), to powinien podjąć odpowiednie środki dla zapewnienia, aby przesyłka spełniała wymagania ADR. Jednakże w przypadku wymagań podanych w 1.4.2.1.1 (a), (b), (c) i (e), nadawca może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu.

1.4.2.1.3 W przypadku, gdy nadawca działa w imieniu osoby trzeciej, osoba ta powinna poinformować nadawcę na piśmie o tym, że przewóz dotyczy towarów niebezpiecznych oraz powinna udostępnić mu wszystkie informacje i dokumenty potrzebne do wypełnienia jego obowiązków.

1.4.2.2 Przewoźnik

1.4.2.2.1 Odpowiednio do zakresu podanego w 1.4.1, przewoźnik powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że towary niebezpieczne przeznaczone do przewozu są dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) upewnić się, że wszystkie informacje wymagane w ADR, dotyczące towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu, zostały przed jego rozpoczęciem dostarczone przez nadawcę, że wymagana dokumentacja znajduje się w jednostce transportowej, a w przypadku użycia zamiast dokumentacji papierowej technik elektronicznego przetwarzania danych (EDP) lub elektronicznej wymiany danych (EDI), że zapewniona jest dostępność do tych danych podczas przewozu w stopniu co najmniej równoważnym dokumentacji papierowej;
- (c) upewnić się wzrokowo, czy pojazdy i ładunek nie mają oczywistych wad oraz czy nie występują wycieki lub nieszczelności, braki w wyposażeniu, itp.;
- (d) upewnić się, że nie została przekroczona określona data następnego badania dla: pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern i MEGC;

***UWAGA:** Cysterny, pojazdy-baterie oraz MEGC mogą być używane po upływie tego nieprzekraczalnego terminu, pod warunkiem spełnienia wymagań zawartych w 4.1.6.10 (w przypadku pojazdów-baterii i MEGC zawierających urządzenia ciśnieniowe), 4.2.4.4, 4.3.2.3.7, 4.3.2.4.4, 6.7.2.19.6, 6.7.3.15.6 lub 6.7.4.14.6*

- (e) sprawdzić, czy pojazdy nie są nadmiernie załadowane;
- (f) upewnić się, że na pojazdach umieszczone zostały wymagane nalepki ostrzegawcze, znaki i tablice barwy pomarańczowej, wskazane w dziale 5.3;
- (g) upewnić się, że w jednostce transportowej znajduje się wyposażenie wymagane w ADR dla jednostki transportowej, załogi pojazdu i określonych nalepek ostrzegawczych.

Czynności powyższe powinny być wykonane odpowiednio w oparciu o dokumenty przewozowe i dokumenty towarzyszące oraz sprawdzenie wzrokowe pojazdu lub kontenerów i w razie potrzeby ładunku.

1.4.2.2.2 W przypadku wymagań podanych w 1.4.2.2.1 (a), (b), (e) i (f), przewoźnik może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu. W przypadku podanym w 1.4.2.2.1 (c), przewoźnik może polegać na informacjach potwierdzonych w „certyfikacie pakowania kontenera/pojazdu” dostarczonym zgodnie 5.4.2.

1.4.2.2.3 Jeżeli wykonując czynności, o których mowa w 1.4.2.2.1, przewoźnik stwierdzi naruszenie wymagań ADR, to nie powinien on rozpocząć przewozu do czasu usunięcia stwierdzonych naruszeń.

1.4.2.2.4 Jeżeli podczas przewozu stwierdzone zostanie naruszenie wymagań ADR zagrażające bezpieczeństwu tego przewozu, to powinien być on niezwłocznie przerwany, przy zachowaniu wymagań dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego, bezpiecznego unieruchomienia przesyłki oraz bezpieczeństwa publicznego. Przewóz może być kontynuowany wyłącznie w przypadku, gdy zapewniono jego zgodność z obowiązującymi przepisami. Pozwolenie na kontynuowanie przewozu może być udzielone przez władzę właściwą dla pozostałej części przewozu.

W przypadku, gdy nie można zapewnić wymaganej zgodności z przepisami i nie zostało udzielone pozwolenie na kontynuowanie przewozu, właściwa władza powinna zapewnić przewoźnikowi niezbędną pomoc administracyjną. Wymaganie to stosuje się również w przypadku, gdy przewoźnik poinformuje właściwą władzę o tym, że nie został powiadomiony przez nadawcę o niebezpiecznych właściwościach przewożonych towarów i w związku z tym, na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności dotyczących umowy przewozu, przewoźnik zamierza towary te rozładować, zniszczyć lub unieszkodliwić.

1.4.2.2.5 (Zarezerwowany)

1.4.2.2.6 Przewoźnik powinien dostarczyć załodze pojazdu instrukcje pisemne określone w ADR.

1.4.2.3 Odbiorca

1.4.2.3.1 Odbiorca zobowiązany jest nie opóźniać przyjęcia towarów, jeżeli takie opóźnienie nie jest konieczne oraz sprawdzić, po rozładunku, czy zostały spełnione odnoszące się do niego wymagania ADR.

1.4.2.3.2 Jeżeli, w przypadku kontenera, sprawdzenie, o którym mowa powyżej, ujawni naruszenie przepisów ADR, to odbiorca może zwrócić kontener przewoźnikowi jedynie po usunięciu tego naruszenia.

1.4.2.3.3 Jeżeli odbiorca korzysta z usług innych uczestników przewozu (w zakresie rozładunku, czyszczenia, odkażania, itp.), to powinien zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami ADR podanymi w 1.4.2.3.1 i 1.4.2.3.2.

1.4.3 Obowiązki innych uczestników przewozu

Podana poniżej lista innych uczestników przewozu i ich obowiązków nie jest wyczerpująca. Obowiązki tych uczestników wynikają z przepisów podanych powyżej w rozdziale 1.4.1 na tyle, na ile wiedzą oni lub powinni wiedzieć, że wykonywane przez nich czynności stanowią część operacji transportowych regulowanych przez ADR.

1.4.3.1 Załadowca

1.4.3.1.1 W zakresie podanym w 1.4.1, załadowca powinien w szczególności:

- (a) wydać przewoźnikowi towary niebezpieczne tylko w przypadku, gdy są one dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) przy wydawaniu do przewozu opakowanych towarów niebezpiecznych lub próżnych nieoczyszczonych opakowań, sprawdzić czy opakowania nie są uszkodzone. Nie powinien on wydać sztuki przesyłki, której opakowanie jest uszkodzone, dopóki nie zostaną usunięte uszkodzenia, w szczególności, jeżeli opakowanie jest nieszczelne, są wycieki materiału niebezpiecznego lub istnieje możliwość ich wystąpienia; obowiązek ten dotyczy również próżnych nieoczyszczonych opakowań;
- (c) postępować zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi załadunku i manipulowania ładunkiem;
- (d) po załadunku towarów niebezpiecznych do kontenera, spełnić wymagania dotyczące oznakowania, umieszczania nalepek ostrzegawczych, znaków oraz tablic barwy pomarańczowej zgodnie z działem 5.3;
- (e) przy załadunku sztuk przesyłek, stosować się do zakazów ładowania razem oraz do wymagań dotyczących oddzielania towarów niebezpiecznych od żywności, innych artykułów spożywczych oraz karmy dla zwierząt, uwzględniając przy tym towary niebezpieczne znajdujące się już w pojeździe lub kontenerze wielkim.

1.4.3.1.2 W przypadku wymagań podanych w 1.4.3.1.1 (a), (d) i (e), załadowca może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu.

1.4.3.2 Pakujący

W zakresie podanym w 1.4.1, pakujący powinien stosować się w szczególności do:

- (a) wymagań dotyczących warunków pakowania, w tym pakowania razem; oraz
- (b) wymagań dotyczących oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych, w przypadku, gdy przygotowuje sztuki przesyłek do przewozu.

1.4.3.3 *Napełniający*

W zakresie podanym w 1.4.1, napełniający powinien w szczególności:

- (a) przed napełnieniem upewnić się, że cysterny i ich wyposażenie są w dobrym stanie technicznym;
- (b) w przypadku pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern oraz MEGC upewnić się, że nie została przekroczona określona data ich następnego badania;
- (c) napełniać cysterny jedynie materiałami niebezpiecznymi dopuszczonymi do przewozu w tych cysternach;
- (d) przy napełnianiu cysterny stosować się do wymagań dotyczących załadunku materiałów niebezpiecznych do sąsiednich komór cysterny;
- (e) podczas napełniania cysterny przestrzegać określonego dla danego materiału dopuszczalnego stopnia napełnienia, dopuszczalnego współczynnika napełnienia lub dopuszczalnej masy zawartości na litr pojemności cysterny;
- (f) po napełnieniu cysterny zapewnić, że wszystkie zamknięcia są w pozycji zamkniętej oraz nie ma wycieku;
- (g) zapewnić, aby na powierzchni zewnętrznej napełnionej cysterny nie było niebezpiecznych pozostałości ładowanego materiału;
- (h) przygotowując towary niebezpieczne do przewozu zapewnić, aby na cysternach, na pojazdach oraz na kontenerach do przewozu luzem zostały umieszczone nalepki ostrzegawcze, znaki i tablice barwy pomarańczowej zgodnie z działem 5.3;
- (i) *(Zarezerwowany)*
- (j) w przypadku załadunku towarów niebezpiecznych luzem do pojazdów lub kontenerów, upewnić się, że przestrzegane są odpowiednie przepisy działu 7.3.

1.4.3.4 *Użytkownik kontenera-cysterny / cysterny przenośnej*

W zakresie podanym w 1.4.1, użytkownik kontenera-cysterny/cysterny przenośnej powinien w szczególności:

- (a) zapewnić, aby kontener-cysterna/cysterna przenośna odpowiadały obowiązującym wymaganiom w zakresie konstrukcji, wyposażenia, badań i prób oraz oznakowania;
- (b) zapewnić, aby konserwacja zbiornika i jego wyposażenia była przeprowadzana w sposób, który gwarantuje, że w normalnych warunkach użytkowania kontener-cysterna / cysterna przenośna będą spełniać wymagania ADR do czasu następnego badania;
- (c) zapewnić przeprowadzenie badania nadzwyczajnego kontenera-cysterny / cysterny przenośnej w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że bezpieczeństwo zbiornika lub jego wyposażenia zostało naruszone w wyniku naprawy, dokonanych zmian lub wskutek wypadku.

1.4.3.5 i 1.4.3.6 *(Zarezerwowane)*

1.4.3.7 *Rozładowca*

1.4.3.7.1 W zakresie podanym w 1.4.1, rozładowca powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że zostały rozładowane właściwe towary, poprzez porównanie odpowiednich informacji zawartych w dokumencie przewozowym z informacjami znajdującymi się na sztuce przesyłki, kontenerze, cysternie, MEMU, MEGC lub pojeździe;
- (b) sprawdzić przed i podczas rozładunku, czy opakowania, cysterna, pojazd lub kontener nie są uszkodzone w stopniu zagrażającym bezpieczeństwu czynności rozładunkowych. W przypadku stwierdzenia takiego uszkodzenia, upewnić się, że rozładunek nie będzie się odbywać do czasu zastosowania odpowiednich środków;
- (c) stosować się do odpowiednich wymagań dotyczących rozładunku i manipulowania;
- (d) bezpośrednio po rozładunku cysterny, pojazdu lub kontenera:

- (i) usunąć wszystkie niebezpieczne pozostałości towarów, które podczas czynności rozładunkowych przylgnęły do zewnętrznej powierzchni cysterny, pojazdu lub kontenera; oraz
 - (ii) zapewnić, aby zostały zamknięte zawory i otwory inspekcyjne;
 - (e) zapewnić, aby zostało wykonane wymagane oczyszczenie i odkażenie pojazdów lub kontenerów; oraz
 - (f) zapewnić, aby kontenery, które zostały całkowicie rozładowane, oczyszczone i odkażone, nie posiadały nalepek ostrzegawczych, znaków i tablic barwy pomarańczowej umieszczonych zgodnie z działem 5.3.
- 1.4.3.7.2 Jeżeli rozładowca korzysta z usług innych uczestników przewozu (w zakresie czyszczenia, odkażania, itp.), to powinien zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami ADR.

DZIAŁ 1.5

ODSTĘPSTWA

1.5.1 Odstępstwa czasowe

- 1.5.1.1 Zgodnie z artykułem 4 ustęp 3 ADR, właściwe władze Umawiających się Stron mogą uzgodnić bezpośrednio między sobą dopuszczenie niektórych operacji transportowych na swoich terytoriach na zasadach czasowego odstępstwa od wymagań ADR, pod warunkiem, że nie zostanie przez to obniżony poziom bezpieczeństwa. Władza inicjująca takie odstępstwo powinna zawiadomić o nim Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który następnie powinien podać je do wiadomości innych Umawiających się Stron¹.

UWAGA: W rozumieniu niniejszego rozdziału „Warunki specjalne” określone w 1.7.4 nie są uważane za odstępstwa czasowe.

- 1.5.1.2 Okres ważności odstępstwa czasowego nie powinien być dłuższy niż 5 lat, licząc od dnia jego wejścia w życie. Odstępstwo czasowe wygasa automatycznie z dniem wejścia w życie odpowiedniej zmiany do ADR.
- 1.5.1.3 Operacje transportowe wykonywane na podstawie odstępstw czasowych uważa się za operacje transportowe w rozumieniu ADR.

1.5.2 (Zarezerwowany)

¹ Uwaga Sekretariatu: Umowy specjalne zawarte na podstawie przepisów niniejszego działu publikowane są na stronie internetowej Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (<http://www.unece.org/adr-multilateral-agreements>).

DZIAŁ 1.6

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

1.6.1 Przepisy ogólne

- 1.6.1.1 Jeżeli nie postanowiono inaczej, to materiały i przedmioty ADR mogą być przewożone do 30 czerwca 2025 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do 31 grudnia 2024 r.
- 1.6.1.2 *(Skreślony)*
- 1.6.1.3 Materiały i przedmioty klasy 1, należące do sił zbrojnych Umawiającej się Strony, które zostały zapakowane przed 1 stycznia 1990 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi w tym czasie, mogą być przewożone po 31 grudnia 1989 r., pod warunkiem, że ich opakowania pozostają w całości, i że są one zadeklarowane w dokumencie przewozowym jako ładunki wojskowe zapakowane przed 1 stycznia 1990 r. Inne wymagania dotyczące tej klasy i obowiązujące od 1 stycznia 1990 r. powinny być spełnione.
- 1.6.1.4 Materiały i przedmioty klasy 1, które zostały zapakowane między 1 stycznia 1990 r. a 31 grudnia 1996 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi w tym czasie, mogą być przewożone po 31 grudnia 1996 r., pod warunkiem, że ich opakowania pozostają w całości, i że są one zadeklarowane w dokumencie przewozowym jako ładunki zapakowane między 1 stycznia 1990 r. a 31 grudnia 1996 r.
- 1.6.1.5 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.1.6 DPPL wyprodukowane przed 1 stycznia 2003 r. zgodnie z wymaganiami podanymi pod liczbą marginesową (lm.) 3612 (1), obowiązującymi do 30 czerwca 2001 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.5.2.1.1 dotyczących wysokości liter, numerów i symboli, obowiązujących od 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.1.7 Zatwierdzenia typów konstrukcji dla bębnow, kanistrów i opakowań złożonych, wyprodukowanych z polietylenu o wysokiej lub średniej masie cząsteczkowej, wydane przed 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami podanymi w 6.1.5.2.6 obowiązującymi do 31 grudnia 2004 r., które nie spełniają wymagań podanych w 4.1.1.21, zachowują swoją ważność do 31 grudnia 2009 r. Opakowania wyprodukowane i oznakowane na podstawie zatwierdzonych typów konstrukcji, o których mowa, mogą być używane do końca okresu ich używania określonego zgodnie z 4.1.1.15.
- 1.6.1.8 Tablice barwy pomarańczowej spełniające wymagania 5.3.2.2 obowiązujące do 31 grudnia 2004 r. mogą być używane nadal do 31 grudnia 2026 r., pod warunkiem, że spełnione są wymagania podane w 5.3.2.2.1 i 5.3.2.2.2 dotyczące pozostawiania tablic, cyfr i liter w miejscu ich zamocowania, niezależnie od pozycji w której znajduje się pojazd.
- 1.6.1.9 i 1.6.1.10 *(Skreślone)*
- 1.6.1.11 Dopuszczenia typu dla bębnow, kanistrów i opakowań złożonych, wyprodukowanych z polietylenu o dużej lub średniej masie cząsteczkowej oraz dla DPPL wyprodukowanych z polietylenu o dużej masie cząsteczkowej, wydane przed 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami podanymi w 6.1.6.1 (a) obowiązującymi do 31 grudnia 2006 r., lecz niezgodnie z wymaganiami podanymi w 6.1.6.1 (a) obowiązującymi od 1 stycznia 2007 r., zachowują swoją ważność.
- 1.6.1.12 i 1.6.1.13 *(Skreślone)*
- 1.6.1.14 DPPL wyprodukowane przed 1 stycznia 2011 r., odpowiadające typowi konstrukcji, który nie przeszedł badania wibracyjnego określonego w 6.5.6.13, lub który nie podlegał wymaganiom podanym w 6.5.6.9.5 (d) w czasie, gdy przechodził badanie na swobodny spadek, mogą być używane nadal.
- 1.6.1.15 DPPL wyprodukowane, przerobione lub naprawione przed 1 stycznia 2011 r. nie muszą być oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem na piętrzenie, zgodnie z 6.5.2.2.2. Takie DPPL, nieoznakowane zgodnie z 6.5.2.2.2, mogą być nadal używane po 31 grudnia 2010 r., jednak oznakowanie zgodne z 6.5.2.2.2. powinno być na nie naniesione w przypadku, gdy zostaną one przerobione lub naprawione po tej dacie. DPPL wyprodukowane, przerobione lub naprawione między 1 stycznia 2011 r. a 31 grudnia 2016 r. oraz oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem przy piętrzeniu zgodnie z 6.5.2.2.2 obowiązującym do 31 grudnia 2014 r., mogą być używane nadal.

- 1.6.1.16 do 1.6.1.22 *(Skreślone)*
- 1.6.1.23 Gaśnice wyprodukowane przed 1 lipca 2011 r. zgodnie z wymaganiami zawartymi w 8.1.4.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2010 r. mogą być używane nadal.
- 1.6.1.24 i 1.6.1.25 *(Skreślone)*
- 1.6.1.26 Opakowania duże, wyprodukowane lub przerobione przed 1 stycznia 2014 r., i które nie odpowiadają wymaganiom podanym w 6.6.3.1 dotyczącym wysokości liter, numerów i symboli obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal. Opakowania duże, wyprodukowane lub przerobione przed 1 stycznia 2015 r., nie muszą być oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem przy piętrzeniu, zgodnym z 6.6.3.3. Te opakowania duże, nieoznakowane zgodnie z 6.6.3.3, mogą być używane nadal po 31 grudnia 2014 r., ale powinny być oznakowane zgodnie z 6.6.3.3, jeżeli zostały przerobione po tej dacie. Opakowania duże wyprodukowane lub przerobione między 1 stycznia 2011 r. a 31 grudnia 2016 r. oraz oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem przy spiętrzaniu zgodnie z 6.6.3.3 obowiązującym do 31 grudnia 2014 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.1.27 Jednostki ładunkowe, nierozdzielnie związane z wyposażeniem lub urządzeniem, zawierające paliwa ciekłe o numerach UN: 1202, 1203, 1223, 1268, 1863 i 3475, zbudowane przed 1 lipca 2013 r., które nie odpowiadają wymaganiom podanym w przepisie specjalnym 363 (a) w dziale 3.3 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.1.28 *(Skreślony)*
- 1.6.1.29 Ogniwa i baterie litowe wyprodukowane zgodnie z typem, spełniające wymagania rozdziału 38.3 Podręcznika Badań i Kryteriów, wydanie 3 zmienione, poprawka 1 lub każdej następnej rewizji i poprawki mającej zastosowanie w dniu przeprowadzenia badań typu mogą być przewożone nadal, jeżeli nie postanowiono inaczej w ADR.
- Ogniwa i baterie litowe wyprodukowane przed 1 lipca 2003 r. spełniające wymagania Podręcznika Badań i Kryteriów, wydanie 3 zmienione, mogą być przewożone nadal, o ile spełniają pozostałe obowiązujące wymagania.
- 1.6.1.30 do 1.6.1.32 *(Skreślone)*
- 1.6.1.33 Kondensatory elektryczne dwuwarstwowe UN 3499 wyprodukowane przez 1 stycznia 2014 r. nie muszą być oznakowane zdolnością magazynowania energii określoną w Wh zgodnie z (e) przepisu szczególnego 361 działu 3.3.
- 1.6.1.34 Kondensatory asymetryczne UN 3508 wyprodukowane przed 1 stycznia 2016 r. nie muszą być oznakowane zdolnością magazynowania energii określoną w Wh zgodnie z (c) przepisu szczególnego 372 działu 3.3.
- 1.6.1.35 i 1.6.1.36 *(Skreślone)*
- 1.6.1.37 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.1.38 do 1.6.1.42 *(Skreślone)*
- 1.6.1.43 Pojazdy zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 lipca 2017 r., określone w przepisach szczególnych 388 i 669 działu 3.3, oraz ich wyposażenie przeznaczone do używania podczas przewozu, spełniające wymagania ADR obowiązujące do 31 grudnia 2016 r. ale zawierające ogniwa i baterie litowe, niespełniające przepisu 2.2.9.1.7.1, mogą być przewożone nadal jako ładunek zgodnie z wymaganiami przepisu szczególnego 666 działu 3.3.
- 1.6.1.44 *(Skreślony)*
- 1.6.1.45 Do 31 grudnia 2020 r., Umawiające się Strony mogą wystawiać świadectwa przeszkolenia doradców do spraw bezpieczeństwa zgodne z wzorem obowiązującym do 31 grudnia 2018 r., zamiast świadectw zgodnych z wymaganiami 1.8.3.18 obowiązującymi od 1 stycznia 2019 r. Takie świadectwa mogą być używane do końca ich pięcioletniego okresu ważności.
- 1.6.1.46 i 1.6.1.47 *(Skreślony)*

- 1.6.1.48 Świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, zgodne ze wzorem podanym w 9.1.3.5 obowiązującym do 31 grudnia 2020 r., wydane przed 1 lipca 2021 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.1.49 Znak przedstawiony na rysunku 5.2.1.9.2 stosowany do dnia 31 grudnia 2022 r., może być nadal stosowany do dnia 31 grudnia 2026 r.
- 1.6.1.50 W przypadku przedmiotów, które spełniają definicję ZAPALNIKÓW ELEKTRONICZNYCH podaną w 2.2.1.4 Glosariuszu nazw i zaliczonych do UN 0511, 0512 i 0513, pozycje dotyczące ZAPALNIKÓW ELEKTRYCZNYCH (UN 0030, 0255 i 0456) mogą być używane nadal do 30 czerwca 2025 r.
- 1.6.1.51 Kleje, farby i materiały pokrewne do farb, farby drukarskie i materiały pokrewne do farb drukarskich oraz roztwory żywic zaliczone do UN 3082 MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU CIEKŁY I.N.O., III grupy pakowania zgodnie z 2.2.9.1.10.6 w konsekwencji 2.2.9.1.10.5¹ zawierające, samodzielnie lub w połączeniu, od 0,025 %, następujących substancji:
- 4,5-dichloro-2-oktylo-2H-izotiazol-3-on (DCOIT);
 - oktilinon (OIT); i
 - pirytionian cynku (ZnPT);
- mogą być przewożone do dnia 30 czerwca 2027 r. w opakowaniach ze stali, aluminium, innego metalu lub tworzywa sztucznego, które nie spełniają wymagań określonych w 4.1.1.3, jeżeli są przewożone w ilości 30 litrów lub mniejszej na opakowanie, w następujący sposób:
- (a) Jako ładunki spaletyzowane, umieszczone są w paletach skrzyniowych lub uformowane w paletowe jednostki ładunkowe, np. gdy opakowania pojedyncze ułożone są lub spiętrzone na palecie i zamocowane na niej poprzez opasanie taśmą, folią kurczliwą lub rozciągliwą, albo w inny odpowiedni sposób; lub
- (b) Jako opakowania wewnętrzne opakowań kombinowanych o maksymalnej masie netto 40 kg..
- 1.6.1.52 Naczynia wewnętrzne złożonych DPPL wyprodukowanych przed 1 lipca 2021 r. zgodnie z wymaganiami 6.5.2.2.4 obowiązującymi do 31 grudnia 2020 r. i które nie są zgodne z wymaganiami 6.5.2.2.4 dotyczącymi znaków na naczyniach wewnętrznych, które nie są łatwo dostępne do kontroli ze względu na konstrukcję obudowy zewnętrznej obowiązującymi od 1 stycznia 2021 r., mogą być używane nadal do końca okresu ich użytkowania określonego w 4.1.1.15.
- 1.6.1.53 *(Skreślony)*
- 1.6.1.54 Kadzie do przewozu stopionego aluminium o numerze UN 3257, które zostały skonstruowane i dopuszczone przed 1 lipca 2025 r. zgodnie z przepisami prawa krajowego, które jednak nie spełniają wymagań w zakresie konstrukcji i dopuszczenia określonych w AP11 w 7.3.3.2.7 obowiązujących od 1 stycznia 2025 r. mogą być użytkowane nadal po dopuszczeniu przez właściwe władze w kraju ich użytkowania.
- 1.6.1.55 Materiały przypisane do numerów UN 1835 lub 3560 mogą być przewożone do 31 grudnia 2026 r. zgodnie z klasyfikacją i warunkami transportu określonymi w ADR obowiązującymi do 31 grudnia 2024 r. dla materiału o numerze UN 1835 WODOROTLENEK TETRAMETYLOAMONU, ROZTWÓR WODNY.
- 1.6.1.56 Materiały przypisane do numeru UN 3423 mogą być przewożone do 31 grudnia 2026 r. zgodnie z klasyfikacją i warunkami transportu określonymi w ADR obowiązującym do 31 grudnia 2024 r.
- 1.6.1.57 Opakowania wyprodukowane przed 1 stycznia 2027 r., i które nie spełniają wymagań 6.1.3.1 dotyczących umieszczania znaków na nieodejmowalnych elementach, obowiązujących od 1 stycznia 2025, mogą być używane nadal.

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/1182 z dnia 19 maja 2020 r. zmieniające, w celu dostosowania do postępu naukowo-technicznego, część 3 załącznika VI do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (piętnaste ATP do CLP), mające zastosowanie od 1 marca 2022 r.

1.6.2 Naczynia ciśnieniowe i naczynia do klasy 2

- 1.6.2.1 Naczynia wyprodukowane przed 1 stycznia 1997 r., które nie odpowiadają wymaganiom ADR obowiązującym od 1 stycznia 1997 r., a których transport był dozwolony na podstawie wymagań ADR obowiązujących do 31 grudnia 1996 r., mogą być przewożone nadal po tej dacie, pod warunkiem, że spełnione są wymagania w zakresie badań okresowych podane w instrukcjach pakowania P200 i P203.
- 1.6.2.2 *(Skreślony)*
- 1.6.2.3 Naczynia przeznaczone do przewozu materiałów klasy 2, wyprodukowane przed 1 stycznia 2003 r., mogą posiadać nadal znaki zgodne z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2002 r.
- 1.6.2.4 Naczynia ciśnieniowe zaprojektowane i wyprodukowane zgodnie z przepisami technicznymi, których uznanie wycofano zgodnie z 6.2.5, mogą być używane nadal.
- 1.6.2.5 Naczynia ciśnieniowe i ich zamknięcia, zaprojektowane i wyprodukowane zgodnie z normami (patrz 6.2.4) stosowanymi na podstawie przepisów ADR obowiązujących w czasie ich budowy, mogą być używane nadal, jeżeli nie jest to zabronione na podstawie przepisu przejściowego.
- 1.6.2.6 Naczynia ciśnieniowe do materiałów innych niż materiały klasy 2, wyprodukowane przed 1 lipca 2009 r. zgodnie z wymaganiami określonymi w 4.1.4.4, obowiązującymi do 31 grudnia 2008 r., lecz które nie spełniają wymagań określonych w 4.1.3.6, obowiązujących od 1 stycznia 2009 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że spełniają wymagania określone w 4.1.4.4, obowiązujące do 31 grudnia 2008 r.
- 1.6.2.7 i 1.6.2.8 *(Skreślone)*
- 1.6.2.9 Przepis szczególny „v” w instrukcji pakowania P200 (10) w 4.1.4.1, obowiązujący do 31 grudnia 2010 r., może być stosowany przez Umawiające się Strony do butli wyprodukowanych przed 1 stycznia 2015 r.
- 1.6.2.10 Butle stalowe spawane do wielokrotnego napełniania, przeznaczone do gazów UN: 1011, 1075, 1965, 1969 lub 1978, dla których właściwa władza państwa (państw), którego (których) dotyczy przewóz, zezwoliła (zezwołyła) na wykonywanie badań okresowych w odstępie 15 lat, zgodnie z przepisem szczególnym „v” instrukcji pakowania P200 (10) w 4.1.4.1, obowiązującym do 31 grudnia 2010 r., mogą być poddawane nadal badaniom okresowym na podstawie tego przepisu.
- 1.6.2.11 Naboję gazowe wyprodukowane i przygotowane do przewozu przed 1 stycznia 2013 r. dla których wymagania rozdziałów 1.8.6, 1.8.7, lub 1.8.8 dotyczące oceny zgodności naboju gazowych nie były stosowane, mogą być przewożone po tej dacie, pod warunkiem, że spełnione są wszystkie inne obowiązujące wymagania ADR.
- 1.6.2.12 Naczynia ciśnieniowe awaryjne mogą być produkowane nadal i zatwierdzane zgodnie z przepisami krajowymi do 31 grudnia 2013 r. Naczynia ciśnieniowe awaryjne wyprodukowane i zatwierdzone zgodnie z przepisami krajowymi przed 1 stycznia 2014 r. mogą być używane nadal na podstawie zatwierdzenia wydane przez właściwe władze państwa użytkownika.
- 1.6.2.13 Wiązki butli wyprodukowane przed 1 lipca 2013 r., które nie są oznakowane według 6.2.3.9.7.2 i 6.2.3.9.7.3, stosowane od 1 stycznia 2013 r. lub według 6.2.3.9.7.2 stosowane od 1 stycznia 2015 r., mogą być używane do następnego badania okresowego i próby przeprowadzonych po 1 lipca 2015 r.
- 1.6.2.14 Butle wyprodukowane przed 1 stycznia 2016 r. zgodnie z 6.2.3 i wytycznymi zatwierdzonymi przez właściwe władze państw, w których są przewożone i używane, ale niezgodnie z ISO 11513:2011 lub ISO 9809-1:2010, czego wymaga 4.1.4.1, instrukcja pakowania P208 (1), mogą być używane do przewozu gazów zaadsorbowanych jeżeli spełnione są ogólne wymagania w zakresie pakowania określone w 4.1.6.1.
- 1.6.2.15 Wiązki butli, które przeszły badania okresowe przed 1 lipca 2015 r., które nie są oznakowane zgodnie z 6.2.3.9.7.3 obowiązującym od 1 stycznia 2015 r., mogą być używane do następnego badania okresowego przeprowadzonego po 1 lipca 2015 r.
- 1.6.2.16 i 1.6.2.17 *(Skreślone)*

- 1.6.2.18 Naczynia kriogeniczne zamknięte skonstruowane przed dniem 1 lipca 2023 r., które podlegały próbom i badaniom odbiorczym określonym w 6.2.1.5.2, mającym zastosowanie do dnia 31 grudnia 2022 r., pomimo nie spełniania wymagań określonych w 6.2.1.5.2 dotyczących badania i próby odbiorczej mających zastosowanie od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.2.19 Butle do acetylenu skonstruowane przed dniem 1 lipca 2023 r., które nie są oznakowane zgodnie z 6.2.2.7.3 (k) lub (l) obowiązującymi od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal po 1 lipca 2023 r. do czasu następnego badania okresowego i próby.
- 1.6.2.20 Zamknięcia ciśnieniowych naczyń wielokrotnego napełniania skonstruowanych przed 1 lipca 2023 r., które nie są oznakowane zgodnie z 6.2.2.11 lub przepisami 6.2.3.9.8, obowiązującymi od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.2.21 i 1.6.2.22 *(Skreślone)*
- 1.6.2.23 Wymagania określone w Uwadze 3 w 6.2.1.6.1 obowiązujące do 31 grudnia 2024 r. mogą być nadal stosowane do 31 grudnia 2026 r.
- 1.6.2.24 Do przewozu gazów o numerach UN 1006, 1013, 1046 i 1066 w butlach o iloczynie ciśnienia próbnego i objętości, nie większym niż 15,2 MPa·l (152 bar·l), postanowienie przepisu szczególnego 653 w dziale 3.3 obowiązujące do 31 grudnia 2024 r. może być stosowane aż do 31 grudnia 2026 r.

1.6.3 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie

- 1.6.3.1 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed wejściem w życie przepisów obowiązujących od 1 października 1978 r., mogą być używane nadal, jeżeli wyposażenie zbiornika odpowiada przepisom działu 6.8. Grubość ścianki zbiorników, z wyjątkiem zbiorników przeznaczonych do przewozu gazów schłodzonych skroplonych klasy 2, powinna odpowiadać co najmniej ciśnieniu obliczeniowemu 0,4 MPa (4 bary) (ciśnienie manometryczne) dla zbiorników ze stali miękkiej lub co najmniej 200 kPa (2 bary) (ciśnienie manometryczne) dla zbiorników z aluminium i stopów aluminium. Dla przekrojów cystern innych niż okrągłe, za podstawę do obliczenia przyjmuje się średnicę koła, którego powierzchnia jest równa rzeczywistej powierzchni poprzecznego przekroju tej cysterny.
- 1.6.3.2 Badania okresowe cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii, znajdujących się w eksploatacji zgodnie z tymi przepisami przejściowymi, powinny być dokonane zgodnie z przepisami podanymi w 6.8.2.4 i 6.8.3.4 oraz zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi różnych klas. Jeżeli poprzednie przepisy nie przewidywały wyższego ciśnienia próbnego, to dla zbiorników z aluminium i stopów aluminium wystarczające jest ciśnienie próbne 200 kPa (2 bary) (ciśnienie manometryczne).
- 1.6.3.3 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, spełniające przepisy przejściowe podane w 1.6.3.1 i 1.6.3.2, mogą być używane do 30 września 1993 r. do przewozu towarów niebezpiecznych, dla których zostały one dopuszczone. Tego okresu przejściowego nie stosuje się do cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii przeznaczonych do przewozu gazów klasy 2, ani do cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii, których grubość ścianki i wyposażenie odpowiadają przepisom działu 6.8.
- 1.6.3.4 (a) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed 1 maja 1985 r., zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi między 1 października 1978 r. a 30 kwietnia 1985 r., ale które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 maja 1985 r., mogą być po tej dacie używane nadal.
- (b) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane między 1 maja 1985 r. a wejściem w życie przepisów obowiązujących od 1 stycznia 1988 r., które nie odpowiadają tym przepisom, ale zostały zbudowane zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do tej daty, mogą być po tej dacie używane nadal.
- 1.6.3.5 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed 1 stycznia 1993 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1992 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 1993 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.6 (a) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, które zostały zbudowane między 1 stycznia 1978 r. a 31 grudnia 1984 r., w przypadku gdy będą używane

- po 31 grudnia 2004 r., powinny odpowiadać wymaganiom dotyczącym grubości ścianek zbiorników i zabezpieczenia przed uszkodzeniem podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 127(5) i obowiązującym od 1 stycznia 1990 r.
- (b) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, które zostały zbudowane między 1 stycznia 1985 r. a 31 grudnia 1989 r. w przypadku, gdy będą używane po 31 grudnia 2010 r., powinny odpowiadać wymaganiom dotyczącym grubości ścianek zbiorników i zabezpieczenia przed uszkodzeniem podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 127(5) i obowiązującym od 1 stycznia 1990 r.
- 1.6.3.7 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed 1 stycznia 1999 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1998 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 1999 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.8 Jeżeli, ze względu na zmiany w ADR, niektóre prawidłowe nazwy przewozowe gazów zostały zmienione, to nie jest wymagane poprawianie nazw na tabliczkach lub na zbiornikach (patrz 6.8.3.5.2 lub 6.8.3.5.3) pod warunkiem, że nazwy gazów naniesione na cysternach stałych (pojazdach-cysternach), cysternach odejmowalnych i pojazdach-bateriach lub na tabliczkach (patrz 6.8.3.5.6 (b) lub (c)) zostaną poprawione podczas najbliższego badania okresowego.
- 1.6.3.9 i 1.6.3.10 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.3.11 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed 1 stycznia 1997 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1996 r., które nie odpowiadają przepisom podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 332 i 211 333, obowiązującym od 1 stycznia 1997 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.12 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.3.13 *(Skreślony)*
- 1.6.3.14 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.3.15 *(Skreślony)*
- 1.6.3.16 Odnosnie do cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii zbudowanych przed 1 stycznia 2007 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym dokumentacji cysterny podanym w 4.3.2, 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4, dokumentacja cysterny powinna obejmować okres rozpoczynający się najpóźniej od daty pierwszego badania okresowego po 30 czerwca 2007 r.
- 1.6.3.17 *(Skreślony)*
- 1.6.3.18 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 30 czerwca 2001 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że zostały im przyporządkowane odpowiednie kody cystern.
- 1.6.3.19 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami podanymi w 6.8.2.1.21 obowiązującymi do 31 grudnia 2002 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 2003 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.20 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2003 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2002 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.1.7 obowiązujących od 1 stycznia 2003 r. oraz przepisu szczególnego TE15 podanego w 6.8.4 (b) obowiązującego od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2006 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.21 *(Skreślony)*
- 1.6.3.22 do 1.6.3.24 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.3.25 *(Skreślony)*
- 1.6.3.26 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 stycznia 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2006 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym wskazania w oznakowaniu wartości zewnętrznego ciśnienia

obliczeniowego, podanym w 6.8.2.5.1 i obowiązującym od 1 stycznia 2007 r., mogą być używane nadal.

1.6.3.27 do 1.6.3.29 *(Zarezerwowane)*

1.6.3.30 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, przeznaczone do przewozu odpadów napelniane podciśnieniowo, zbudowane przed 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2004 r., niespełniające wymagań podanych w 6.10.3.9 obowiązujących od 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.

1.6.3.31 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i cysterny stanowiące element pojazdów-baterii, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z przepisami technicznymi uznanymi w czasie budowy tych cystern za zgodne z wymaganiami określonymi w 6.8.2.7 obowiązującymi w tym czasie, mogą być używane nadal.

1.6.3.32 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2006 r., wyposażone w zespół pokrywy wjazdu zgodnie z EN 13317:2002 przywołanej w tabeli w 6.8.2.6 obowiązującej do 31 grudnia 2006 r., łącznie z rysunkiem i tabelą B.2 w Załączniku B do tej normy, niedopuszczonymi do stosowania od 1 stycznia 2007 r., lub których materiał konstrukcyjny nie spełnia wymagań punktu 5.2 w EN 13094:2004, mogą być używane nadal.

1.6.3.33 *(Zarezerwowany)*

1.6.3.34 W odstępstwie od 4.3.2.2.4, cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych lub gazów schłodzonych skroplonych, spełniające odpowiednie wymagania konstrukcyjne ADR, których zbiorniki zostały podzielone przed 1 lipca 2009 r. za pomocą przegród lub falochronów na komory o pojemności większej niż 7500 litrów, mogą być napelniane nadal do więcej niż 20% i mniej niż 80% ich pojemności.

1.6.3.35 *(Skreślony)*

1.6.3.36 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) przeznaczone do przewozu gazów palnych nietrujących skroplonych, zbudowane przed 1 lipca 2011 r., wyposażone w zawory zwrotne zamiast w wewnętrzne zawory odcinające i niespełniające wymagań podanych w 6.8.3.2.3, mogą być używane nadal.

1.6.3.37 *(Skreślony)*

1.6.3.38 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z normami obowiązującymi w czasie ich budowy (patrz 6.8.2.6 i 6.8.3.6) na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów ADR, mogą być używane nadal, jeżeli nie zabrania tego przepis przejściowy.

1.6.3.39 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2011 r. zgodnie z wymaganiami podanymi w 6.8.2.2.3, obowiązującymi do 31 grudnia 2010 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.2.3 w trzecim akapicie dotyczących umiejscowienia tłumika płomienia lub przerywacza płomienia, mogą być używane nadal.

1.6.3.40 *(Skreślony)*

1.6.3.41 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne zbudowane przed lipca 2013 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają przepisów dotyczących znakowania podanych w 6.8.2.5.2 lub 6.8.3.5.6 obowiązujących od 1 stycznia 2013 r., mogą być oznakowane nadal zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r. do czasu najbliższego badania okresowego po 1 lipca 2013 r.

1.6.3.42 *(Skreślony)*

1.6.3.43 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed 1 stycznia 2012 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.6 dotyczących EN 14432:2006 i EN 14433:2006 obowiązujących od 1 stycznia 2011 r., mogą być używane nadal.

1.6.3.44 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne przeznaczone do przewozu UN 1202, 1203, 1223, 3475 i paliwa lotniczego zaklasyfikowanego do UN 1268 lub 1863, wyposażone w dozowniki dodatków, zaprojektowane i zbudowane przed 1 lipca 2015 r. zgodnie z przepisami

krajowymi, ale które nie spełniają wymagań w zakresie konstrukcji i zatwierdzania przepisu szczególnego 664 działu 3.3 mającego zastosowanie od 1 stycznia 2015 r., mogą być używane wyłącznie za zgodą właściwych władz państw użytkownika.

- 1.6.3.45 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.3.46 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed 1 lipca 2017 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2016 r., które jednakże nie spełniają wymagań w 6.8.2.1.23 obowiązujących od 1 stycznia 2017 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.47 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., wyposażone w zawory bezpieczeństwa spełniające wymagania obowiązujące do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w ostatnim akapicie przepisu 6.8.3.2.9, dotyczących budowy lub zabezpieczenia tych zaworów i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal do następnego badania pośredniego lub okresowego po 1 stycznia 2021 r.
- 1.6.3.48 Niezależnie od wymagań przepisu szczególnego TU42 z rozdziału 4.3.5, obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, posiadające zbiorniki ze stopu aluminium, łącznie z wyposażonymi w wykładziny ochronne, które były używane przed 1 stycznia 2019 r. do przewozu materiałów o pH mniejszym od 5,0 lub większym od 8,0, mogą być używane nadal do przewozu takich materiałów do 31 grudnia 2026 r.
- 1.6.3.49 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.2.10 dotyczących ciśnienia rozerwania płytki bezpieczeństwa i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.50 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami określonymi w 6.8.2.2.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w ostatnim akapicie przepisu 6.8.2.2.3, dotyczących przerywaczy płomienia w urządzeniach oddechowych i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.51 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.1.23, dotyczących kontroli spoin w narożach dennic cysterny i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.52 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.2.11, obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.53 Świadczenia zatwierdzenia typu cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii, wydane przed 1 lipca 2019 r. zgodnie z wymaganiami określonymi w 6.8.2.3.1 obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.3.1, dotyczących umieszczania znaku wyróżniającego dla pojazdów w międzynarodowym ruchu drogowym² odpowiedniego dla państwa, na którego terytorium wystawiono świadectwo, oraz umieszczania numeru rejestracyjnego, obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.54 Procedury stosowane przez właściwą władzę w celu zatwierdzenia inspektorów wykonujących czynności dotyczące cystern stałych (pojazdów-cystern) i cystern odejmowalnych przeznaczonych do przewozu materiałów innych niż te, dla których stosuje się TA4 i TT9 z 6.8.4, które spełniają wymagania rozdziału 6.8 obowiązujące do 31 grudnia 2022 r., ale które nie są zgodne z wymaganiami 1.8.6 mającymi zastosowanie do jednostek inspekcyjnych od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal do 31 grudnia 2032 r.

UWAGA: Określenie „rzeczoznawca” zostało zastąpione określeniem „jednostka inspekcyjna”.

- 1.6.3.55 Świadczenia zatwierdzenia typu wydane dla cystern stałych (pojazdów-cystern) i cystern odejmowalnych przeznaczonych do przewozu materiałów innych niż te, dla których stosuje się TA4

² Znak wyróżniający państwa rejestracji, używany dla pojazdów silnikowych i przyczep w międzynarodowym ruchu drogowym, np. zgodnie z Konwencją Genewską o ruchu drogowym z 1949 r. lub Konwencją Wiedeńską o ruchu drogowym z 1968 r.

i TT9 z 6.8.4, wydane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z rozdziałem 6.8, które nie są zgodne z 1.8.7 obowiązującym od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane do końca ich ważności.

1.6.3.56 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne skonstruowane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z wymaganiami rozdziału 6.9 obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań rozdziału 6.13 obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.

1.6.3.57 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne zbudowane przed 1 stycznia 2024 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań obowiązujących od 1 stycznia 2023 r. w zakresie montażu zaworów bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.3.2.9, mogą być używane nadal.

1.6.3.58 *(Zarezerwowany)*

1.6.3.59 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne skonstruowane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań przepisu specjalnego TE26 podanego w 6.8.4 (b) obowiązującego od 1 stycznia 2023 r. mogą być używane nadal.

1.6.3.60 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne, które są już wyposażone w zawory bezpieczeństwa spełniające wymagania 6.8.3.2.9 obowiązujące od 1 stycznia 2023 r., nie muszą posiadać znaków zgodnych z 6.8.3.2.9.6 do czasu następnego badania pośredniego lub okresowego po 31 grudnia 2023 r.

1.6.3.61 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne skonstruowane przed 1 lipca 2025 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2024 r., które nie spełniają wymagań określonych w 6.8.2.2.11 obowiązujących od 1 stycznia 2025 r. mogą być używane nadal.

1.6.3.62 do 1.6.3.99 *(Zarezerwowane)*

1.6.3.100 Cysterny ze wzmocnionych tworzyw sztucznych (FRP)

1.6.3.100.1 Cysterny ze wzmocnionych tworzyw sztucznych (FRP) zbudowane przed 1 lipca 2002 r. zgodnie z typem zatwierdzonym przed 1 lipca 2001 r. na podstawie przepisów dodatku B.1c, obowiązujących do 30 czerwca 2001 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że spełniają nadal wszystkie wymagania obowiązujące do 30 czerwca 2001 r.

Jednakże od 1 lipca 2001 r. nowy typ nie może być zatwierdzony zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 30 czerwca 2001 r.

1.6.3.100.2 Cysterny FRP zbudowane przed 1 lipca 2021 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2020 r., które nie spełniają wymagań dotyczących oznakowania kodem cysterny podanych w 6.9.6.1 obowiązujących od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., lub w 6.13.6.1 obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być nadal oznakowane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2020 r. do następnego badania okresowego po 1 lipca 2021 r.

1.6.4 Kontenery-cysterny, cysterny przenośne i MEGC

1.6.4.1 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 1988 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1987 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 1988 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.2 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 1993 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1992 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 1993 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.3 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 1999 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1998 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 stycznia 1999 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.4 *(Zarezerwowany)*

1.6.4.5 Jeżeli, ze względu na zmiany w ADR, niektóre prawidłowe nazwy przewozowe gazów zostały zmienione, to nie jest wymagane poprawianie nazw na tabliczkach lub na zbiornikach (patrz 6.8.3.5.2 lub 6.8.3.5.3) pod warunkiem, że nazwy gazów na kontenerach-cysternach i MEGC lub na tabliczkach (patrz 6.8.3.5.6 (b) lub (c)) zostaną poprawione podczas najbliższego badania okresowego.

- 1.6.4.6 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2006 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym wskazania w oznakowaniu wartości zewnętrznego ciśnienia obliczeniowego, podanym w 6.8.2.5.1 i obowiązującym od 1 stycznia 2007 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.7 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 1997 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 1996 r., które nie odpowiadają przepisom podanym pod liczbami marginesowymi (lm.) 212 332 i 212 333, obowiązującym od 1 stycznia 1997 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.8 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.9 Kontenery-cysterny i MEGC, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z przepisami technicznymi uznanymi w czasie ich budowy za zgodne z wymaganiami określonymi w 6.8.2.7 obowiązującymi w tym czasie, mogą być używane nadal.
- 1.6.4.10 *(Skreślony)*
- 1.6.4.11 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.12 Kontenery-cysterny i MEGC zbudowane przed 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do 30 czerwca 2001 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal.
- Jednakże, powinny być one oznakowane odpowiednim kodem cysterny oraz, jeżeli ma to zastosowanie, odpowiednimi kodami alfanumerycznymi przepisów szczególnych TC i TE, zgodnie z 6.8.4.
- 1.6.4.13 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 lipca 2003 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2002 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.1.7 obowiązujących od 1 stycznia 2003 r. i przepisu szczególnego TE15 podanego w 6.8.4 (b) obowiązującego od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2006 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.14 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.15 do 1.6.4.17 *(Skreślone)*
- 1.6.4.18 Odnośnie do kontenerów-cystern i MEGC zbudowanych przed 1 stycznia 2007 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym dokumentacji cysterny podanym w 4.3.2, 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4, dokumentacja cysterny powinna obejmować okres rozpoczynający się najpóźniej od daty pierwszego badania okresowego po 30 czerwca 2007 r.
- 1.6.4.19 *(Skreślony)*
- 1.6.4.20 Kontenery-cysterny do przewozu odpadów napelniane podciśnieniowo, zbudowane przed 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2004 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.10.3.9 obowiązujących od 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.21 do 1.6.4.29 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.4.30 Cysterny przenośne i UN MEGC, które nie odpowiadają wymaganiom konstrukcyjnym obowiązującym od 1 stycznia 2007 r., ale są zbudowane zgodnie ze świadectwem zatwierdzenia typu wydanym przed 1 stycznia 2008 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.31 i 1.6.4.32 *(Skreślony)*
- 1.6.4.33 W odstępstwie od 4.3.2.2.4, kontenery-cysterny przeznaczone do przewozu gazów skroplonych lub gazów schłodzonych skroplonych, spełniające odpowiednie wymagania konstrukcyjne ADR, których zbiorniki zostały podzielone przed 1 lipca 2009 r. za pomocą przegród lub falochronów na przestrzenie o pojemności większej niż 7500 litrów, mogą być napelniane nadal do więcej niż 20% i mniej niż 80% ich pojemności.
- 1.6.4.34 do 1.6.4.36 *(Skreślone)*
- 1.6.4.37 Cysterny przenośne i MEGC, zbudowane przed 1 stycznia 2012 r., spełniające wymagania oznakowania, podane w 6.7.2.20.1, 6.7.3.16.1, 6.7.4.15.1 lub 6.7.5.13.1, obowiązujące do 31 grudnia 2010 r., odpowiednio, mogą być używane nadal, jeżeli spełniają wszystkie inne wymagania ADR obowiązujące od 1 stycznia 2011 r., w tym – jeżeli ma to zastosowanie - wymaganie podane w 6.7.2.20.1 (g) dotyczące oznakowania symbolem „S”, umieszczonym na

tabliczce w przypadku, gdy zbiornik lub komora zostały podzielone falochronami na komory o pojemności nie większej niż 7500 litrów.

1.6.4.38 *(Skreślony)*

1.6.4.39 Kontenery-cysterny i MEGC, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z normami obowiązującymi w czasie ich budowy (patrz 6.8.2.6 i 6.8.3.6) na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów ADR, mogą być używane nadal, jeżeli nie zabrania tego przepis przejściowy.

1.6.4.40 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 lipca 2011 r., zgodnie z wymaganiami podanymi w 6.8.2.2.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2010 r., które nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.2.3 w trzecim akapicie dotyczących umiejscowienia tłumika płomieni lub przerywacza płomienia, mogą być używane nadal.

1.6.4.41 *(Skreślony)*

1.6.4.42 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 lipca 2013 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają przepisów dotyczących oznakowania podanych w 6.8.2.5.2 lub 6.8.3.5.6 obowiązujących od 1 stycznia 2013 r., mogą nadal być oznakowane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., do czasu najbliższego badania okresowego po 1 lipca 2013 r.

1.6.4.43 Cysterny przenośne i MEGC zbudowane przed 1 stycznia 2014 r. nie muszą spełniać wymagań przepisów podanych w 6.7.2.13.1 (f), 6.7.3.9.1 (e), 6.7.4.8.1 (e) i 6.7.5.6.1 (d) odnośnie oznakowania urządzeń obniżających ciśnienie.

1.6.4.44 i 1.6.4.45 *(Skreślone)*

1.6.4.46 Kontenery-cysterny zbudowane przed 1 stycznia 2012 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają wymagań podanych w 6.8.2.6 dotyczących EN 14432:2006 i EN 14433:2006 obowiązujących od 1 stycznia 2011 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.47 Kontenery-cysterny do gazów schłodzonych skroplonych zbudowane przed 1 lipca 2017 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2016 r., które jednakże nie spełniają wymagań 6.8.3.4.10, 6.8.3.4.11 i 6.8.3.5.4 obowiązujących od 1 stycznia 2017 r., mogą być używane do kolejnego badania po 1 lipca 2017 r. Do tego czasu, aby spełnić wymagania 4.3.3.5 i 5.4.1.2.2 (d), rzeczywisty czas utrzymywania można określić bez odwoływania się do zalecanego czasu utrzymywania.

1.6.4.48 Pojazdy-cysterny zbudowane przed 1 lipca 2017 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2016 r., które jednakże nie spełniają wymagań 6.8.2.1.23 obowiązujących od 1 stycznia 2017 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.49 Kontenery-cysterny, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., wyposażone w zawory bezpieczeństwa spełniające wymagania obowiązujące do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w ostatnim akapicie przepisu 6.8.3.2.9, dotyczących budowy lub zabezpieczenia tych zaworów i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal do następnego badania pośredniego lub okresowego po 1 stycznia 2021 r.

1.6.4.50 Niezależnie od wymagań przepisu szczególnego TU42 z rozdziału 4.3.5, obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., kontenery-cysterny, posiadające zbiorniki ze stopu aluminium, łącznie z wyposażeniami w wykładziny ochronne, które były używane przed 1 stycznia 2019 r. do przewozu materiałów o pH mniejszym od 5,0 lub większym od 8,0, mogą być używane nadal do przewozu takich materiałów do 31 grudnia 2026 r.

1.6.4.51 Kontenery-cysterny, zbudowane przed 1 lipca 2019 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań podanych w 6.8.2.2.10, dotyczących ciśnienia rozerwania płytki bezpieczeństwa i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.52 Kontenery-cysterny, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami określonymi w 6.8.2.2.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań podanych w ostatnim akapicie przepisu 6.8.2.2.3, dotyczących przerywaczy płomienia w urządzeniach oddechowych i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.53 Kontenery-cysterny, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.1.23, dotyczących kontroli

spoin w narożach dennic cysterny i obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.

- 1.6.4.54 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed 1 lipca 2019 r., zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 6.8.2.2.11, obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.55 *(Zarezerwowany)*

- 1.6.4.56 Kontenery-cysterny, które nie spełniają wymagań określonych w 6.8.3.4.6 (b) obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal, jeżeli badanie pośrednie odbędzie się co najmniej sześć lat po każdym badaniu okresowym przeprowadzonym po 1 lipca 2023 r.

- 1.6.4.57 Z wyjątkiem przepisu tiret drugie z drugiego akapitu 6.8.1.5 procedury stosowanej przez właściwą władzę w celu zatwierdzenia ekspertów wykonujących czynności dotyczące kontenerów-cystern przeznaczonych do przewozu materiałów innych niż te, dla których stosuje się TA4 i TT9 z 6.8.4, które spełniają wymagania rozdziału 6.8 obowiązujące do 31 grudnia 2022 r., ale które nie spełniają wymagań 1.8.6 mających zastosowanie do jednostek inspekcyjnych od 1 stycznia 2023 r., mogą być stosowane nadal do 31 grudnia 2032 r.

UWAGA: Określenie „rzeczoznawca” zostało zastąpione określeniem „jednostka inspekcyjna”.

- 1.6.4.58 Świadectwa zatwierdzenia typu wydane dla kontenerów-cystern przeznaczonych do przewozu materiałów innych niż te, dla których stosuje się TA4 i TT9 z 6.8.4, wydane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z rozdziałem 6.8, ale które nie spełniają wymagań 1.8.7 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r., mogą być stosowane nadal do końca ich ważności.
- 1.6.4.59 Kontenery-cysterny wykonane z tworzywa sztucznego wzmocnionego włóknomi skonstruowane przed 1 lipca 2033 r. zgodnie z wymaganiami działu 6.9 obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., mogą być używane nadal zgodnie z postanowieniami działu 4.4 obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r.
- 1.6.4.60 Kontenery-cysterny skonstruowane przed 1 stycznia 2024 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań obowiązujących od 1 stycznia 2023 r. dotyczących montażu zaworów bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.3.2.9, mogą być używane nadal.
- 1.6.4.61 Kontenery-cysterny skonstruowane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań określonych w 6.8.2.2.4 akapit drugi i trzeci, mających zastosowanie od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.62 Kontenery-cysterny wielkie, skonstruowane przed 1 lipca 2023 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., ale które nie spełniają wymagań określonych w 6.8.2.1.18, akapit trzeci, dotyczących minimalnej grubości płaszcza obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.63 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 lipca 2023 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań przepisu specjalnego TE26 z 6.8.4 (b) obowiązującego od dnia 1 stycznia 2023 r. mogą być używane nadal.
- 1.6.4.64 Kontenery-cysterny, które są już wyposażone w zawory bezpieczeństwa spełniające wymagania 6.8.3.2.9 obowiązujące od 1 stycznia 2023 r., nie muszą posiadać znaków zgodnych z 6.8.3.2.9.6 do czasu następnego badania pośredniego lub badania okresowego po 31 grudnia 2023 r.
- 1.6.4.65 Kontenery-cysterny skonstruowane przed 1 lipca 2025 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do 31 grudnia 2024 r., które nie spełniają wymagań określonych w 6.8.2.2.11 obowiązujących od 1 stycznia 2025 r. mogą być nadal używane.
- 1.6.4.66 Cysterny przenośne skonstruowane przed dniem 1 stycznia 2027 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2024 r., które jednak nie spełniają wymagań określonych w 6.7.4.15.1 (i) (iv) mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2025 r., mogą być używane nadal.

1.6.5 Pojazdy

1.6.5.1 i 1.6.5.2 *(Zarezerwowane)*

1.6.5.3 *(Skreślony)*

- 1.6.5.4 W zakresie konstrukcji pojazdów AT, wymagania Części 9 obowiązującej do 31 grudnia 2024 r. mogą być stosowane do 31 grudnia 2026 r.
- 1.6.5.5 Pojazdy zarejestrowane lub dopuszczone do eksploatacji przed 1 stycznia 2003 r., których wyposażenie elektryczne nie spełnia wymagań podanych w 9.2.2, 9.3.7 lub 9.7.8, lecz spełnia odpowiednie wymagania obowiązujące do 30 czerwca 2001 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.6 *(Skreślony)*
- 1.6.5.7 Pojazdy kompletne lub skompletowane, na które wydano homologację typu przed 31 grudnia 2002 r. zgodnie z Regulaminem ONZ Nr 105³ wraz z poprawkami serii 01 lub zgodnie z odpowiednimi przepisami Dyrektywy 98/91/WE⁴, nieodpowiadające wymaganiom działu 9.2, ale odpowiadające wymaganiom dotyczącym konstrukcji pojazdów podstawowych (przepisy podane pod liczbami marginesowymi 220 100 do 220 540 w dodatku B.2) obowiązującymi do 30 czerwca 2001 r., mogą być nadal dopuszczane do przewozu i używane, pod warunkiem, że zostały one zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 lipca 2003 r.
- 1.6.5.8 Pojazdy EX/II i EX/III dopuszczone po raz pierwszy przed 1 lipca 2005 r., które spełniają wymagania części 9 obowiązujące do 31 grudnia 2004 r., ale nie spełniają wymagań części 9 obowiązujących od 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.9 Pojazdy-cysterny z cysternami stałymi o pojemności powyżej 3 m³, zarejestrowane po raz pierwszy (lub dopuszczone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest wymagana) przed 1 lipca 2004 r., przeznaczone do przewozu towarów niebezpiecznych w stanie ciekłym lub stopionym i badane przy zastosowaniu ciśnienia próbnego poniżej 4 barów, które nie spełniają wymagań podanych w 9.7.5.2, mogą być używane nadal.
- 1.6.5.10 Świadectwa dopuszczenia zgodne z wzorem określonym w 9.1.3.5, obowiązującym do 31 grudnia 2006 r. oraz świadectwa dopuszczenia zgodne z wzorem określonym w 9.1.3.5, obowiązującym od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008 r., mogą być używane nadal. Świadectwa dopuszczenia zgodne ze wzorem określonym w 9.1.3.5, obowiązującym od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2014 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.11 MEMU zbudowane i dopuszczone przed 1 stycznia 2009 r. zgodnie z przepisami krajowymi, które nie spełniają wymagań w zakresie konstrukcji i dopuszczenia obowiązujących od 1 stycznia 2009 r., mogą być używane nadal, jeżeli zostały dopuszczone przez właściwe władze państw, w których są używane.
- 1.6.5.12 Pojazdy EX/III i FL, zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 kwietnia 2012 r., które nie spełniają wymagań podanych w 9.2.2.6.3 dotyczących połączeń elektrycznych, lecz spełniają odpowiednie wymagania obowiązujące do 31 grudnia 2010 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.13 Przyczepy zarejestrowane po raz pierwszy (lub dopuszczone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest wymagana) przed 1 lipca 1995 r., wyposażone w układ przeciwoślizgowy zgodny z Regulaminem ONZ Nr 13 wraz ze zmianami serii 06, lecz niezgodny z wymaganiami dla układu przeciwblokującego kategorii A, mogą być używane nadal.
- 1.6.5.14 MEMU, które zostały dopuszczone przed 1 lipca 2013 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., ale które nie są zgodne z wymaganiami podanymi w 6.12.3.1.2 lub 6.12.3.2.2 obowiązującymi od 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.15 W odniesieniu do zastosowania przepisów części 9, pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy lub dopuszczone do ruchu przed 1 listopada 2014 r., które zostały dopuszczone zgodnie z przepisami Dyrektyw uchylonych Rozporządzeniem (WE) nr 661/2009⁵, mogą być używane nadal.

³ *Regulamin ONZ Nr 105 (Jednolite przepisy dotyczące homologacji pojazdów przeznaczonych do przewozu ładunków niebezpiecznych w odniesieniu do ich szczególnych cech konstrukcyjnych).*

⁴ *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 98/91/WE z dnia 14 grudnia 1998 r. odnosząca się do pojazdów silnikowych i ich przyczep, przeznaczonych do transportu drogowego towarów niebezpiecznych oraz zmieniająca dyrektywę 70/156/EWG odnoszącą się do homologacji typu pojazdów silnikowych i ich przyczep (Dz. Urz. WE L 011 z 16.01.1999, str. 25; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 4, str. 239).*

⁵ *Rozporządzenie (WE) nr 661/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wymagań technicznych w zakresie homologacji typu pojazdów silnikowych dotyczących ich bezpieczeństwa ogólnego, ich przyczep oraz przeznaczonych dla nich układów, części i oddzielnych zespołów technicznych (Dziennik Urzędowy L 200 z 31.7.2009, s. 1).*

- 1.6.5.16 Pojazdy EX/II, EX/III, FL i OX zarejestrowane przed 1 kwietnia 2018 r., z zamontowanymi zbiornikami paliwa niedopuszczonymi zgodnie z Regulaminem ONZ nr 34, mogą być używane nadal.
- 1.6.5.17 Pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy lub dopuszczone do ruchu przed 1 kwietnia 2018 r., które nie spełniają wymagań podanych w 9.2.2.8.5 bądź ISO 6722-1:2011 + Cor 01:2012 albo ISO 6722-2:2013 dla przewodów z 9.2.2.2.1, lecz spełniają wymagania obowiązujące do 31 grudnia 2016 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.18 Pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy lub dopuszczone do ruchu przed 1 kwietnia 2018 r. dopuszczone jako pojazd OX mogą być używane nadal do przewozu materiału UN 2015.
- 1.6.5.19 Odnośnie corocznego badania technicznego pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy lub dopuszczonych do ruchu przed 1 kwietnia 2018 r. dopuszczonych jako pojazd OX, mogą być stosowane nadal wymagania części 9 obowiązujące do 31 grudnia 2016 r.
- 1.6.5.20 Świadectwa dopuszczenia pojazdów OX według wzoru określonego w 9.1.3.5, obowiązujące do 31 grudnia 2016 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.21 *(Skreślony)*
- 1.6.5.22 Pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy (lub dopuszczone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest wymagana) przed 1 stycznia 2021 r., zgodnie z wymaganiami określonymi w 9.7.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2018 r., lecz niespełniające wymagań określonych w 9.7.3 obowiązujących od 1 stycznia 2019 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.23 Pojazdy EX/III, zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 stycznia 2029 r., zgodnie z wymaganiami podrozdziału 9.7.9.2 obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają wymagań podrozdziału 9.7.9.2 obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.24 Pojazdy FL zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 stycznia 2029 r., które nie spełniają wymagań określonych w podrozdziale 9.7.9.1 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.25 Pojazdy FL zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed 1 stycznia 2029 r., które nie spełniają wymagań określonych w podrozdziale 9.7.9.2 obowiązujących od 1 stycznia 2023 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.26 Pojazdy AT zarejestrowane po raz pierwszy (lub wprowadzone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest obowiązkowa) przed dniem 1 stycznia 2027 r., nieodpowiadające przepisom 9.2.4.2 dotyczącymi zbiorników paliwa, mogą być nadal używane.
- 1.6.5.27 Pojazdy AT zarejestrowane po raz pierwszy (lub wprowadzone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest obowiązkowa) przed dniem 1 stycznia 2027 r., nieodpowiadające przepisom 9.2.4.4.2 dotyczącymi oceny systemu magazynowania energii elektrycznej wielokrotnego ładowania mogą być nadal użytkowane.
- 1.6.5.28 Pojazdy AT zarejestrowane po raz pierwszy (lub wprowadzone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest obowiązkowa) przed dniem 1 stycznia 2027 r., nieodpowiadające przepisom 9.2.4.3.1 dotyczącymi silników, mogą być nadal użytkowane.

1.6.6 Klasa 7

1.6.6.1 *Sztuki przesyłek niewymagające zatwierdzenia wzoru przez właściwą władzę zgodnie z przepisami bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA wydanie z 1985 r., 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.), 1996 r., 1996 r. (poprawione) 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r. 2009 r. lub 2012 r.*

Sztuki przesyłek niewymagające zatwierdzenia wzoru przez właściwą władzę (wyłączone sztuki przesyłek, sztuki przesyłek Typu IP-1, Typu IP-2, Typu IP-3 i Typu A) powinny spełniać wszystkie wymagania ADR, z wyjątkiem:

- (a) sztuk przesyłek spełniających wymagania przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1985 r. lub z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.), które:
- (i) mogą być przewożone nadal, jeżeli przygotowano je do przewozu przed 31 grudnia 2003 r. zgodnie z wymaganiami podanymi w 1.6.6.2.3; lub

- (ii) mogą być używane nadal, jeżeli zostaną spełnione wszystkie podane poniżej warunki:
 - nie były zaprojektowane dla heksafluorku uranu;
 - spełniają wymagania podane w 1.7.3;
 - zastosowano granice aktywności i klasyfikację podane w 2.2.7;
 - spełniono wymagania i zapewniono kontrole dotyczące przewozu podane w częściach 1, 3, 4, 5 i 7; i
 - opakowanie nie zostało wyprodukowane lub zmodyfikowane po 31 grudnia 2003 r.
- (b) sztuki przesyłek spełniających wymagania przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1996 r., 1996 r. (poprawionych), 1996 r. (zmienionych w 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r., które:
 - (i) mogą być przewożone nadal, jeżeli przygotowano je do przewozu przed 31 grudnia 2025 r. zgodnie z wymaganiami podanymi w 1.6.6.2.3; lub
 - (ii) mogą być używane nadal, jeżeli zostaną spełnione wszystkie podane poniżej warunki:
 - spełniają wymagania podane w 1.7.3;
 - zastosowano granice aktywności i klasyfikację podane w 2.2.7;
 - spełniono wymagania i zapewniono kontrole dotyczące przewozu podane w częściach 1, 3, 4, 5 i 7; i
 - opakowanie nie zostało wyprodukowane lub zmodyfikowane po 31 grudnia 2025 r.

1.6.6.2 Sztuki przesyłek zatwierdzone zgodnie z przepisami bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1985 r., i z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.), 1996 r., 1996 r. (poprawione) 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r.

1.6.6.2.1 Sztuki przesyłek wymagające zatwierdzenia wzoru przez właściwą władzę powinny spełniać wszystkie wymagania ADR, z wyjątkiem:

- (a) opakowań, wyprodukowanych zgodnie ze wzorem sztuki przesyłki zatwierdzonym przez właściwą władzę na podstawie przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1985 r. lub z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.), które można stosować nadal, jeżeli zostaną spełnione wszystkie podane poniżej warunki:
 - (i) wzór przesyłki został zatwierdzony wielostronnie;
 - (ii) spełniają wymagania podane w 1.7.3;
 - (iii) zastosowano granice aktywności i klasyfikację podane w 2.2.7; oraz
 - (iv) spełniono wymagania i zapewniono kontrole dotyczące przewozu podane w częściach 1, 3, 4, 5 i 7;
 - (v) *(Zarezerwowany)*;
- (b) opakowań wyprodukowanych zgodnie ze wzorem sztuki przesyłki zatwierdzonym przez właściwą władzę na podstawie przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1996 r., 1996 r. (poprawione), 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r., które można stosować nadal, jeżeli zostaną spełnione wszystkie podane poniżej warunki:
 - (i) wzór przesyłki został zatwierdzony wielostronnie po 31 grudnia 2025 r.;
 - (ii) spełniają wymagania podane w 1.7.3;
 - (iii) zastosowano granice aktywności i klasyfikację podane w 2.2.7; oraz
 - (iv) spełniono wymagania i zapewniono kontrole dotyczące przewozu podane w częściach 1, 3, 4, 5 i 7;

1.6.6.2.2 Nie powinna być rozpoczynana nowa produkcja opakowań zgodnie ze wzorem opakowań spełniającym wymagania przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1985 r. lub z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.).

1.6.6.2.3 Po 31 grudnia 2028 r. nie powinna być rozpoczynana nowa produkcja opakowań zgodnie ze wzorem opakowań spełniającym wymagania przepisów bezpiecznego przewozu materiałów

promieniotwórczych IAEA z 1996 r., 1996 r. (poprawione), 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r.

1.6.6.3 *Sztuki przesyłek niepodlegające wymaganiom dotyczącym materiału rozszczepialnego według ADR z 2011 r. i 2013 r. (Przepisy bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA wydanie z 2009 r.).*

Sztuki przesyłek zawierające materiał rozszczepialny niepodlegający klasyfikacji jako „ROZSZCZEPIALNY” według 2.2.7.2.3.5 (a)(ii) lub (iii) wydań ADR z 2011 r. i 2013 r. (punkt 417 (a)(i) lub (iii) Przepisów bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA wydanie z 2009 r.) przygotowane do przewozu przed 31 grudnia 2014 r. mogą być nadal przewożone i mogą być nadal klasyfikowane jako „nierozszczepialne lub rozszczepialne wyłączone”, pod warunkiem zachowania limitów materiału rozszczepialnego dla sztuk przesyłek określonych w tabeli 2.2.7.2.3.5 obecnego wydania ADR dla danego pojazdu. Wymienione sztuki przesyłek powinny być przewożone na warunkach używania wyłączonego.

1.6.6.4 *Materiał promieniotwórczy w specjalnej postaci zatwierdzony zgodnie z przepisami bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA z 1985 r., z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.), 1996 r., 1996 r. (poprawione) 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r.*

Materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej wyprodukowany zgodnie ze wzorem, który został zatwierdzony jednostronnie przez właściwą władzę na podstawie przepisów *bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA* z 1985 r. lub z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.) 1996 r., 1996 r. (poprawione) 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r., może być używany pod warunkiem stosowania obowiązkowego systemu zarządzania, zgodnie z wymaganiami podanymi w 1.7.3. Nie należy rozpoczynać żadnej nowej produkcji materiału promieniotwórczego w postaci specjalnej zgodnie ze wzorem, który został zatwierdzony jednostronnie przez właściwą władzę na podstawie przepisów *bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA* z 1985 r. lub z 1985 r. (ze zmianami z 1990 r.). Po 31 grudnia 2025 r. nie należy rozpoczynać żadnej nowej produkcji materiału promieniotwórczego w postaci specjalnej zgodnie ze wzorem, który został zatwierdzony jednostronnie przez właściwą władzę na podstawie przepisów *bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA* z 1996 r., 1996 r. (poprawione,) 1996 r. (ze zmianami z 2003 r.), 2005 r., 2009 r. lub 2012 r.

DZIAŁ 1.7**WYMAGANIA OGÓLNE DOTYCZĄCE MATERIAŁU PROMIENIOTWÓRCZEGO****1.7.1 Przepisy ogólne**

UWAGA 1: W przypadku zagrożenia jądrowego lub radiologicznego podczas przewozu materiałów promieniotwórczych, należy postępować zgodnie z przepisami postępowania, ustanowionymi przez właściwe krajowe lub międzynarodowe organizacje w celu ochrony ludzi, mienia i środowiska. Obejmuje to plany dotyczące gotowości i reagowania ustalone zgodnie z krajowymi i / lub międzynarodowymi wymaganiami oraz w sposób zintegrowany i skoordynowany z krajowymi i / lub międzynarodowymi planami awaryjnymi.

UWAGA 2: Plany dotyczące gotowości i reagowania powinny być oparte na podejściu stopniowanym i uwzględniać zidentyfikowane zagrożenia i ich potencjalne konsekwencje, uwzględniając tworzenie się innych niebezpiecznych substancji, które mogą powstawać w wyniku reakcji pomiędzy zawartością przesyłki a środowiskiem w przypadku zagrożenia jądrowego lub radiologicznego. Wytyczne dotyczące ustanowienia takich planów są zawarte w "Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSR Part 7, IAEA, Vienna (2015); "Criteria for Use in Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSG-2, IAEA, Vienna (2011); "Arrangements for Preparedness for a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GS-G-2.1, IAEA, Vienna (2007), and "Arrangements for the Termination of a Nuclear or Radiological Emergency", IAEA Safety Standards Series No. GSG-11, IAEA, Vienna (2018).

1.7.1.1 ADR ustala normy bezpieczeństwa, które zapewniają podczas przewozu materiałów promieniotwórczych akceptowalny poziom kontroli nad promieniowaniem, krytycznością i wydzielaniem ciepła, stanowiących zagrożenie dla ludzi, mienia i środowiska. ADR oparty jest na przepisach bezpiecznego przewozu materiałów promieniotwórczych IAEA wydanych w 2018 r. Materiały wyjaśniające znajdują się w "Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (2018 Edition)", Safety Standards Series No. SSG-26 (Rev.1), IAEA, Vienna (2019).

1.7.1.2 Celem ADR jest ustanowienie wymagań, które powinny być spełnione w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony ludzi, mienia i środowiska przed szkodliwym działaniem promieniowania jonizującego podczas przewozu. Ochronę tę osiąga się poprzez wymaganie:

- (a) zapewnienia integralności opakowania dla zawartości promieniotwórczej;
- (b) kontroli mocy dawki na zewnątrz opakowania;
- (c) zapobiegania osiągnięciu stanu krytycznego; oraz
- (d) zapobiegania szkodom powodowanym przez ciepło.

Wymagania te są spełnione - po pierwsze - poprzez stopniowanie ograniczenia zawartości promieniotwórczej dla sztuk przesyłek i pojazdów oraz stosowanie norm wytrzymałościowych dla wzorów sztuk przesyłek w zależności od zagrożenia powodowanego przez zawartość promieniotwórczą. Po drugie - poprzez wprowadzenie warunków co do projektowania i eksploatacji sztuk przesyłek oraz konserwacji opakowań, biorąc pod uwagę charakter zawartości promieniotwórczej. Po trzecie wymagania, o których mowa, są spełnione poprzez obowiązkową kontrolę administracyjną, obejmującą odpowiednie procedury zatwierdzania przez właściwą władzę. W fazie końcowej dalsza ochrona jest zapewniana poprzez planowanie i przygotowywanie działań ratowniczych w celu ochrony ludzi, mienia i środowiska.

1.7.1.3 ADR stosuje się do przewozu drogowego materiałów promieniotwórczych, z uwzględnieniem sporadycznych przewozów takich materiałów. Przewóz obejmuje wszystkie czynności i warunki związane z przemieszczaniem materiałów promieniotwórczych, łącznie z projektowaniem, produkcją, konserwacją i naprawą opakowań transportowych oraz przygotowanie, wysyłkę, załadunek, przewóz wraz z przechowywaniem podczas tranzytu, rozładunek i odbiór ładunków i sztuk przesyłek z materiałami promieniotwórczymi w miejscu ich końcowego przeznaczenia. Do norm wytrzymałościowych w ADR stosuje się podejście stopniowane, które charakteryzuje się trzema ogólnymi poziomami rygoru:

- (a) rutynowe warunki przewozu (bez zdarzeń);

- (b) normalne warunki przewozu (drobne wypadki);
- (c) awaryjne warunki przewozu.

1.7.1.4 Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do przewozu:

- (a) materiałów promieniotwórczych, które są integralną częścią środka transportu;
- (b) materiałów promieniotwórczych przemieszczanych wewnątrz jednostki organizacyjnej, która podlega stosownym przepisom dotyczącym bezpieczeństwa obowiązującym w tej jednostce i gdy przewóz nie odbywa się publicznymi drogami lub koleją publiczną;
- (c) materiałów promieniotwórczych wszczepionych lub zaaplikowanych osobie lub żywemu zwierzęciu w celu diagnozy lub leczenia;
- (d) materiałów promieniotwórczych, które w wyniku przypadkowego lub zamierzonego wchłonięcia materiału promieniotwórczego lub skażenia promieniotwórczego, znajdują się w ciele lub na ciele osoby przewożonej w celu leczenia;
- (e) materiałów promieniotwórczych w artykułach powszechnego użytku, które otrzymały zatwierdzenie wydane przez właściwą władzę do sprzedaży konsumentom;
- (f) naturalnych materiałów i rud zawierających naturalnie występujące izotopy promieniotwórcze (które mogłyby zostać przetworzone), pod warunkiem że stężenie promieniotwórcze tych materiałów nie przekracza wartości 10 razy większej od wartości określonych w tabeli 2.2.7.2.2.1, albo obliczonych zgodnie z 2.2.7.2.2.2 (a) i 2.2.7.2.2.3 – 2.2.7.2.2.6. W odniesieniu do materiałów i rud zawierających naturalnie występujące izotopy promieniotwórcze, które nie znajdują się w stanie równowagi wiekowej, obliczenie stężenia promieniotwórczego przeprowadza się na podstawie 2.2.7.2.2.4;
- (g) niepromieniotwórczych obiektów stałych, na powierzchni których znajdują się materiały promieniotwórcze w ilościach nieprzekraczających limitów określonych w definicji „Skażenie” w 2.2.7.1.2.

1.7.1.5 Wymagania szczególne dotyczące sztuk przesyłek wyłączonych.

1.7.1.5.1 Sztuki przesyłek wyłączone określone w 2.2.7.2.4.1, które mogą zawierać materiał promieniotwórczy w ilościach ograniczonych, przyrządy, wyroby przemysłowe i opakowania próżne określone w 2.2.7.2.4.1, podlegają wyłącznie następującym przepisom części od 5 do 7:

- (a) odpowiednim przepisom podanym w 5.1.2.1, 5.1.3.2, 5.1.5.2.2, 5.1.5.2.3, 5.1.5.4, 5.2.1.10, 5.4.1.2.5.1 (f) (i) i (ii), 5.4.1.2.5.1 (i), 7.5.11 CV33 (3.1), (4.3), (5.1) do (5.4) i (6); oraz
- (b) przepisom dotyczącym wyłączonych sztuk przesyłek podanym w 6.4.4.

Jeżeli materiał promieniotwórczy charakteryzuje się innymi właściwościami niebezpiecznymi i powinien być zaklasyfikowany do klasy innej niż klasa 7 zgodnie z przepisem szczególnym 290 lub 369 działu 3.3, to mają do niego zastosowanie przepisy tej klasy, do której jest zaklasyfikowany, a przepisy wymienione w (a) i (b) powyżej stosuje się dodatkowo.

1.7.1.5.2 Wyłączone sztuki przesyłek powinny spełniać odpowiednie przepisy wszystkich innych części ADR.

1.7.2 Program ochrony przed promieniowaniem

1.7.2.1 Przewóz materiałów promieniotwórczych powinien być zgodny z Programem Ochrony przed Promieniowaniem, który składa się z systematycznych działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego stosowania środków ochrony przed promieniowaniem.

1.7.2.2 Dawki dla ludzi powinny być niższe od odpowiednich dawek granicznych. Ochrona i bezpieczeństwo powinny być tak zoptymalizowane, aby wielkości dawek indywidualnych, liczba osób narażonych i prawdopodobieństwo wystąpienia narażenia było tak małe, jak to jest rozsądnie osiągalne, biorąc pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne, a dawki dla ludzi powinny być poniżej odpowiednich dawek granicznych. Powinno się stosować podejście systematyczne i konstruktywne, z uwzględnieniem związków między transportem i innymi formami działalności.

1.7.2.3 Rodzaj i zakres środków przyjętych w programie powinien być odpowiedni do wielkości i prawdopodobieństwa narażenia na promieniowanie. Program powinien zawierać wymagania podane w 1.7.2.2, 1.7.2.4, 1.7.2.5 oraz 7.5.11 CV33 (1.1). Na żądanie właściwej władzy, program ten powinien być udostępniony do kontroli.

1.7.2.4 W przypadku narażenia zawodowego wynikającego z działalności transportowej, jeżeli ocenia się, że otrzymanie dawki skutecznej:

- (a) od 1 mSv do 6 mSv na rok jest prawdopodobne, to realizowany jest program oceny dawek indywidualnych poprzez monitoring środowiska pracy lub monitoring dawek indywidualnych; lub
- (b) większej niż 6 mSv na rok jest prawdopodobne, to prowadzony jest monitoring dawek indywidualnych.

Jeżeli prowadzony jest monitoring środowiska pracy lub monitoring dawek indywidualnych, to powinny być przechowywane odpowiednie rejestry pomiarów.

UWAGA: W przypadku, narażenia zawodowego wynikającego z działalności transportowej, jeżeli ocenia się że, otrzymanie dawki efektywnej zbliżonej do 1 mSv na rok jest mało prawdopodobne, to nie wymaga się specjalnych procedur pracy, szczegółowego monitoringu, programu oceny dawek oraz prowadzenia rejestru dawek indywidualnych.

1.7.2.5 Pracownicy (patrz 7.5.11, CV33 **UWAGA 3**) powinni przejść odpowiednie szkolenie dotyczące ochrony przed promieniowaniem, obejmujące stosowanie środków zapobiegawczych w celu ograniczenia narażenia ich na promieniowanie oraz narażenia innych osób, wskutek wykonywanej przez tych pracowników pracy.

1.7.3 System zarządzania

1.7.3.1 Jak określono w 1.7.1.3, w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami ADR system zarządzania opierający się na normach międzynarodowych, krajowych lub innych akceptowanych przez właściwą władzę ustanawia się i wdraża w odniesieniu do wszystkich działań w ramach zakresu stosowania ADR. Na żądanie właściwej władzy powinien być udostępniony dokument potwierdzający, że specyfikacja wzoru została w pełni wdrożona. Producent, nadawca lub użytkownik jest zobowiązany do:

- (a) umożliwienia właściwej władzy przeprowadzenia kontroli podczas wytwarzania i stosowania materiałów; oraz
- (b) wykazania właściwej władzy zgodności z ADR.

Jeżeli wymagane jest zatwierdzenie przez właściwą władzę, to takie zatwierdzenie powinno być uwarunkowane istnieniem właściwego systemu zarządzania.

1.7.4 Warunki specjalne

1.7.4.1 Warunki specjalne oznaczają przepisy zatwierdzone przez właściwą władzę, na podstawie których mogą być przewożone przesyłki niespełniające wszystkich odpowiednich wymagań ADR.

UWAGA: Warunki specjalne nie są traktowane jako odstępstwa czasowe zgodnie z 1.5.1.

1.7.4.2 Przesyłki, dla których zapewnienie zgodności z przepisami mającymi zastosowanie do materiału promieniotwórczego jest niemożliwe do spełnienia w praktyce, nie powinny być przewożone, z wyjątkiem przewozu na warunkach specjalnych. Właściwa władza może zatwierdzić warunki specjalne przewozu dla pojedynczej przesyłki lub dla planowanej serii wielu przesyłek, pod warunkiem, że jest przekonana o praktycznej niemożliwości zapewnienia zgodności z ADR, a wymagany poziom bezpieczeństwa ustalony w ADR zostanie udokumentowany zastosowaniem środków alternatywnych do innych przepisów ADR. Ogólny poziom bezpieczeństwa podczas przewozu powinien być co najmniej równoważny temu, który byłby zapewniony przy spełnieniu wszystkich mających zastosowanie wymagań ADR. Dla realizacji takich przewozów w ruchu międzynarodowym wymagane jest zatwierdzenie wielostronne.

1.7.5 Materiały promieniotwórcze o innych niebezpiecznych właściwościach

W celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami ADR, przy sporządzaniu dokumentacji, pakowaniu, znakowaniu, stosowaniu nalepek ostrzegawczych, przechowywaniu, segregacji i przewozie, poza właściwościami promieniotwórczymi i rozszczepialnymi, należy uwzględnić każde zagrożenie dodatkowe stwarzane przez zawartość sztuki przesyłek, np. właściwości zapalne, piroforyczne, trujące i żrące.

1.7.6 Niezgodności

1.7.6.1 W przypadku stwierdzenia przekroczenia wartości granicznych mocy dawki lub skażenia podanych w przepisach ADR,

- (a) nadawca, przewoźnik, odbiorca lub inny podmiot biorący udział w przewozie, na którą niezgodność może mieć wpływ, powinien być poinformowany o tej niezgodności przez:
 - (i) przewoźnika, jeżeli niezgodność została stwierdzona podczas przewozu; lub
 - (ii) przez odbiorcę, jeżeli niezgodność została stwierdzona przy odbiorze;
- (b) nadawca, lub odpowiednio przewoźnik lub odbiorca, powinien:
 - (i) podjąć natychmiast działania w celu ograniczenia skutków niezgodności;
 - (ii) zbadać przyczyny, okoliczności i skutki niezgodności;
 - (iii) podjąć odpowiednie działania dla usunięcia przyczyn i okoliczności, które doprowadziły do niezgodności oraz w celu zapobieżenia ponownemu pojawieniu się przyczyn i okoliczności podobnych do tych, które doprowadziły do niezgodności ; oraz
 - (iv) przekazać właściwej władzy (właściwym władzom) informację o przyczynach niezgodności i działaniach korygujących lub prewencyjnych, które zostały podjęte lub mają być podjęte;
- (c) informacja o niezgodności powinna być przekazana nadawcy i właściwej władzy (właściwym władzom) możliwie szybko, a w przypadku wystąpienia narażenia spowodowanego zdarzeniem radiacyjnym lub zaistnienia sytuacji prowadzącej do takiego narażenia - natychmiast.

DZIAŁ 1.8**KONTROLA ORAZ INNE ŚRODKI WSPOMAGAJĄCE, STOSOWANE W CELU ZAPEWNIENIA ZGODNOŚCI Z WYMAGANIAM I BEZPIECZEŃSTWA****1.8.1 Kontrola administracyjna towarów niebezpiecznych**

- 1.8.1.1 Właściwe władze Umawiających się Stron, mogą przeprowadzać na swoich terytoriach w każdym czasie, kontrole mające na celu sprawdzenie, czy przestrzegane są wymagania dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych, w tym wymagania podane w 1.10.1.5.

Jednakże, kontrole te powinny być przeprowadzane w taki sposób, aby nie powodowały zagrożeń dla osób, majątku i środowiska oraz znaczących zakłóceń w ruchu drogowym.

- 1.8.1.2 Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych (dział 1.4) powinni, stosownie do zakresu swoich obowiązków, bezzwłocznie udostępnić właściwym władzom lub ich przedstawicielom, informacje potrzebne do przeprowadzenia kontroli.
- 1.8.1.3 W celu przeprowadzenia kontroli na terenie przedsiębiorstw uczestniczących w przewozie towarów niebezpiecznych (dział 1.4), właściwe władze mogą dokonywać również inspekcji, sprawdzania niezbędnych dokumentów oraz pobierać próbki towarów lub opakowań w celu ich zbadania, pod warunkiem, że nie spowoduje to pogorszenia stanu bezpieczeństwa. Jeżeli jest to potrzebne i możliwe, to uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych (dział 1.4) powinni udostępnić dla celów kontroli pojazdy i ich części oraz wyposażenie i instalacje. Mogą oni, jeżeli uważają to za potrzebne, wyznaczyć osobę ze swojego przedsiębiorstwa w celu towarzyszenia przedstawicielowi właściwej władzy w czasie kontroli.
- 1.8.1.4 Jeżeli właściwe władze stwierdzą, że wymagania ADR nie są przestrzegane, to mogą zabronić wysyłki lub wstrzymać operacje transportowe do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, albo zastosować inne odpowiednie środki. Unieruchomienie pojazdu może nastąpić w miejscu kontroli lub w innym miejscu, wybranym przez właściwą władzę ze względów bezpieczeństwa. Środki, o których mowa, nie powinny powodować znaczących zakłóceń w ruchu drogowym.

1.8.2 Współdziałanie administracji

- 1.8.2.1 Umawiające się Strony powinny porozumieć się w zakresie wzajemnego wsparcia administracyjnego w celu wdrażania ADR.
- 1.8.2.2 W przypadku, gdy jedna z Umawiających się Stron ma podstawy do stwierdzenia, że bezpieczeństwo przewozu towarów niebezpiecznych przez jej terytorium zostało zagrożone na skutek bardzo poważnych lub powtarzających się naruszeń przepisów przez przedsiębiorstwo, którego zarząd ma siedzibę na terytorium innej Umawiającej się Strony, to powinna ona powiadomić o tych naruszeniach właściwe władze tej innej Umawiającej się Strony. Właściwe władze Umawiającej się Strony, na terytorium której stwierdzono bardzo poważne lub powtarzające się naruszenia przepisów mogą zwrócić się do właściwych władz Umawiającej się Strony, na terytorium której ma siedzibę zarząd wymienionego przedsiębiorstwa, o zastosowanie odpowiednich środków wobec winnego (winnych). Przesyłanie danych dotyczących osób nie powinno być dozwolone, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to niezbędne do ścigania bardzo poważnych lub powtarzających się naruszeń przepisów.
- 1.8.2.3 Właściwe władze, które zostały w ten sposób powiadomione, powinny poinformować właściwe władze Umawiającej się Strony, na terytorium której stwierdzono naruszenia przepisów, o środkach jakie zostały, jeżeli była taka potrzeba, podjęte wobec wymienionego przedsiębiorstwa.

1.8.3 Doradca do spraw bezpieczeństwa

- 1.8.3.1 Każde przedsiębiorstwo, którego działalność obejmuje nadawanie lub przewóz drogowy towarów niebezpiecznych, lub związane z nimi pakowanie, załadunek, napełnianie lub rozładunek, powinno wyznaczyć jednego lub więcej doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, odpowiedzialnego za wspieranie działań zapobiegających zagrożeniom dla osób, mienia i środowiska, związanych z taką działalnością.
- 1.8.3.2 Właściwe władze Umawiającej się Strony mogą postanowić, że wymaganie to nie ma zastosowania wobec przedsiębiorstw:
- (a) *(Zarezerwowany)*

- (b) których działalność dotyczy takich ilości towarów w każdej jednostce transportowej, które nie są większe od podanych w 1.1.3.6, 1.7.1.4 i w działach 3.3, 3.4 i 3.5, lub
- (c) dla których nadawanie, przewóz lub związane z nim pakowanie, napełnianie, załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych nie stanowi głównej lub dodatkowej działalności, a które okazjonalnie zaangażowane są w krajowe nadawanie, krajowy przewóz lub związane z nim pakowanie, napełnianie, załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych, stwarzających małe ryzyko zanieczyszczenia środowiska.

1.8.3.3 Głównym zadaniem doradcy, przy zachowaniu odpowiedzialności kierującego przedsiębiorstwem, powinno być dążenie, poprzez zastosowanie wszystkich niezbędnych środków i działań oraz w granicach określonych zakresem działalności przedsiębiorstwa, do ułatwienia prowadzenia tej działalności zgodnie z odpowiednimi wymaganiami i w możliwie najbezpieczniejszy sposób.

Odnosnie do działalności przedsiębiorstwa, doradca ma w szczególności następujące obowiązki:

- śledzenie zgodności z wymaganiami dotyczącymi przewozu towarów niebezpiecznych;
- doradzanie przedsiębiorstwu w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych;
- przygotowywanie rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorstwa w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych dla kierownictwa tego przedsiębiorstwa lub odpowiednio dla władz lokalnych. Sprawozdanie powinno być przechowywane przez 5 lat i udostępniane władzom poszczególnych państw na ich żądanie.

Obowiązki doradcy obejmują również śledzenie następujących praktyk i procedur związanych z działalnością przedsiębiorstwa, o której mowa:

- procedur służących zachowaniu zgodności z wymaganiami dotyczącymi identyfikacji przewożonych towarów niebezpiecznych;
- praktyki przedsiębiorstwa w zakresie uwzględniania wymagań specjalnych związanych z przewożonym towarem w przypadku zakupu środków transportu;
- procedur służących sprawdzeniu wyposażenia używanego w związku z przewozem, pakowaniem, napełnianiem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych;
- prawidłowego szkolenia pracowników przedsiębiorstwa, obejmującego zmiany w przepisach oraz przechowywania dokumentacji szkoleniowej;
- wprowadzania prawidłowych procedur ratowniczych w zakresie wypadków i awarii, które mogą zagrażać bezpieczeństwu podczas przewozu, pakowania, napełniania, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych;
- prowadzenia dochodzeń oraz, jeżeli ma to zastosowanie, przygotowywania sprawozdań na temat poważnych wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów podczas przewozu, pakowania, napełniania, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych;
- wprowadzania odpowiednich środków w celu przeciwdziałania powtarzaniu się wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów;
- uwzględniania przepisów oraz wymagań specjalnych odnoszących się do przewozu towarów niebezpiecznych przy wyborze podwykonawców oraz partnerów;
- sprawdzania, czy pracownicy zaangażowani w nadawanie, przewóz, pakowanie, napełnianie, załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych otrzymali szczegółowe procedury postępowania i instrukcje;
- stosowania środków mających na celu zwiększanie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z przewozem, pakowaniem, napełnianiem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych;
- wprowadzania procedur kontrolnych służących sprawdzeniu, czy środek transportu zaopatrzone jest w wymagane dokumenty i sprzęt awaryjny oraz czy takie dokumenty i sprzęt odpowiadają przepisom;
- wprowadzania procedur kontrolnych służących sprawdzeniu przestrzegania wymagań dotyczących pakowania, napełniania, załadunku i rozładunku;

- wprowadzenia planu ochrony, o którym mowa w 1.10.3.2.
- 1.8.3.4 Doradcą może być także kierujący przedsiębiorstwem, osoba pełniąca inne obowiązki w przedsiębiorstwie lub osoba niezatrudniona bezpośrednio przez to przedsiębiorstwo, pod warunkiem, że osoba ta jest w stanie wykonywać obowiązki doradcy.
- 1.8.3.5 Na żądanie właściwej władzy lub jednostki wyznaczonej w tym celu przez każdą Umawiającą się Stronę, każde przedsiębiorstwo, o którym mowa, powinno podać dane dotyczące tożsamości doradcy.
- 1.8.3.6 Jeżeli na skutek wypadku doznali szkody ludzie, majątek lub środowisko, albo doszło do zniszczeń majątku lub środowiska podczas przewozu, pakowania, napełniania, załadunku lub rozładunku wykonywanego przez przedsiębiorstwo, o którym mowa, to doradca - po zebraniu potrzebnych informacji - powinien przygotować raport powypadkowy odpowiednio dla kierownictwa przedsiębiorstwa lub dla władz lokalnych. Raport ten nie zastępuje innych raportów, które mogą być wymagane od kierownictwa przedsiębiorstwa na podstawie innych przepisów międzynarodowych lub krajowych.
- 1.8.3.7 Doradca powinien posiadać świadectwo przeszkolenia doradcy ważne dla transportu drogowego. Świadectwo to powinno być wystawione przez właściwą władzę lub jednostkę upoważnioną w tym celu przez każdą Umawiającą się Stronę.
- 1.8.3.8 W celu otrzymania świadectwa kandydat powinien odbyć kurs oraz zdać egzamin zatwierdzony przez właściwą władzę Umawiającej się Strony.
- 1.8.3.9 Głównym celem kursu powinno być dostarczenie kandydatom wystarczającej wiedzy z zakresu zagrożeń związanych z przewozem, pakowaniem, napełnianiem, załadunkiem lub rozładunkiem towarów niebezpiecznych, właściwych ustaw, rozporządzeń i innych przepisów administracyjnych oraz obowiązków podanych w 1.8.3.3.
- 1.8.3.10 Egzamin powinien być zorganizowany przez właściwą władzę lub jednostkę egzaminującą upoważnioną przez tę władzę. Jednostka egzaminująca nie powinna prowadzić szkoleń.

Upoważnienie dla jednostki egzaminującej powinno mieć formę pisemną. Może mieć ono ograniczony okres ważności. Wydanie upoważnienia powinno opierać się o następujące kryteria:

 - kompetencje jednostki egzaminującej;
 - wyszczególnienie form egzaminów proponowanych przez tę jednostkę, w tym – jeżeli to konieczne – infrastrukturę i organizację egzaminów w formie elektronicznej zgodnie z 1.8.3.12.5, jeżeli mają być przeprowadzane;
 - środki mające na celu zapewnienie bezstronności egzaminów;
 - niezależność jednostki egzaminującej od jakichkolwiek osób fizycznych lub prawnych zatrudniających doradców do spraw bezpieczeństwa.
- 1.8.3.11 Celem egzaminu jest sprawdzenie czy kandydaci posiadają zasób wiedzy niezbędny do wykonywania obowiązków nałożonych na doradcę zgodnie z wykazem podanym w 1.8.3.3 i konieczny do uzyskania świadectwa wymaganego zgodnie z 1.8.3.7. Egzamin powinien obejmować co najmniej następujące zagadnienia:
 - (a) wiedzę na temat różnych następstw wypadków z towarami niebezpiecznymi oraz głównych przyczyn takich wypadków;
 - (b) wymagania przepisów krajowych oraz umów międzynarodowych, w szczególności w zakresie:
 - klasyfikacji towarów niebezpiecznych (procedur klasyfikacyjnych dla roztworów i mieszanin, struktury wykazu materiałów, klas materiałów niebezpiecznych i zasad ich klasyfikacji, rodzajów przewożonych towarów niebezpiecznych, właściwości fizycznych, chemicznych i toksykologicznych materiałów niebezpiecznych);
 - ogólnych przepisów pakowania, przepisów dotyczących cystern (typów, kodów, oznakowania, kontroli i badań wstępnych i okresowych);

- oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych, oznakowania tablicami barwy pomarańczowej - (oznakowania i stosowania nalepek na sztukach przesyłek, umieszczania i usuwania takich nalepek i tablic barwy pomarańczowej);
- zapisów w dokumentach przewozowych (wymaganych informacji);
- sposobu nadania i ograniczeń przy wysyłce (dotyczące ładunku całkowitego, przewozu luzem, przewozu w DPPL, w kontenerach oraz w cysternach);
- przewozu pasażerów;
- zakazów i środków ostrożności przy ładowaniu razem;
- oddzielania ładunków;
- ograniczeń ilości przewożonych oraz ilości wyłączonych;
- manipulowania ładunkiem i jego rozmieszczenia (pakowania, napelniania – stopień napelnienia lub współczynnik napelnienia, w zależności od przypadku, załadunku i rozładunku, rozmieszczenia i oddzielania ładunku);
- czyszczenia lub odgazowania przed pakowaniem, napelnianiem, załadunkiem i po rozładunku;
- szkolenia zawodowego pracowników;
- dokumentów przewożonych w pojeździe (dokumentu przewozowego, instrukcji pisemnych, świadectwa dopuszczenia pojazdu, zaświadczenia o przeszkoleniu kierowcy, kopii dokumentów dotyczących odstępstw, innych dokumentów);
- instrukcji pisemnych (stosowania instrukcji oraz środków ochrony indywidualnej dla załogi pojazdu);
- wymagań w zakresie nadzoru (parkowania);
- regulacji i ograniczeń dotyczących ruchu drogowego;
- planowego rozładunku oraz awaryjnego wycieku materiałów zanieczyszczających środowisko;
- wymagań dotyczących wyposażenia transportowego.

1.8.3.12 Egzamin

1.8.3.12.1 Egzamin powinien mieć formę pisemną, która może być uzupełniona częścią ustną.

1.8.3.12.2 Właściwa władza lub jednostka egzaminująca upoważniona przez właściwą władzę powinna nadzorować każdy egzamin. Próby manipulacji lub oszustwa powinny być w miarę możliwości wyeliminowane. Tożsamość egzaminowanych powinna być sprawdzona. Korzystanie w czasie testu pisemnego z dokumentów innych niż międzynarodowe i krajowe przepisy jest niedopuszczalne. Wszystkie dokumenty egzaminacyjne powinny być rejestrowane i przechowywane w formie wydruku lub w postaci elektronicznej

1.8.3.12.3 Urządzenia elektroniczne mogą być używane wyłącznie w przypadku, gdy zostały one udostępnione przez jednostkę egzaminującą. Do udostępnionych urządzeń elektronicznych zdający nie powinien wprowadzać żadnych danych z wyjątkiem odpowiedzi na zadane pytania.

1.8.3.12.4 Egzamin pisemny powinien zawierać dwie części:

- (a) kandydaci powinni otrzymać zestaw pytań składający się z nie mniej niż 20 pytań typu otwartego i obejmujących co najmniej zagadnienia podane w 1.8.3.11. Mogą być również użyte pytania typu testowego z podanymi do wyboru odpowiedziami. W takim przypadku dwa pytania typu testowego są równoważne jednemu pytaniu typu otwartego. Spośród zagadnień objętych egzaminem szczególną uwagę należy zwrócić na:
- ogólne środki zapobiegawcze i środki bezpieczeństwa;
 - klasyfikację materiałów niebezpiecznych;
 - ogólne przepisy dotyczące pakowania, z uwzględnieniem cystern, kontenerów-cystern, pojazdów-cystern, itp.;
 - umieszczanie znaków, nalepek ostrzegawczych i dużych nalepek ostrzegawczych;
 - informacje zawarte w dokumencie przewozowym;

- manipulowanie i rozmieszczanie ładunku;
 - wymagania dotyczące pracowników, szkolenie zawodowe;
 - dokumenty dotyczące pojazdu i przewozu;
 - instrukcje pisemne;
 - wymagania dotyczące wyposażenia transportowego,
- (b) kandydaci powinni otrzymać do rozwiązywania ćwiczenie praktyczne związane z obowiązkami doradcy, o których mowa w 1.8.3.3, w celu wykazania, że posiadają oni kwalifikacje wystarczające do pełnienia funkcji doradcy.
- 1.8.3.12.5 Egzaminów pisemne mogą odbywać się – w całości lub w części – w formie elektronicznej. Wówczas odpowiedzi powinny być rejestrowane i oceniane w ramach procesów elektronicznego przetwarzania danych (EDP). Należy spełnić następujące warunki:
- (a) urządzenia komputerowe i oprogramowanie powinny być sprawdzone i zatwierdzone przez właściwą władzę;
 - (b) powinno być zapewnione prawidłowe działanie urządzeń. Należy przygotować plan kontynuacji egzaminu na wypadek usterki w działaniu urządzeń i oprogramowania. Urządzenia służące do wprowadzania odpowiedzi nie powinny zawierać pomocy dla egzaminowanych (np. funkcji wyszukiwania elektronicznego), a zgodnie z 1.8.3.12.3 udostępnione urządzenia nie powinny pozwalać na komunikację z żadnym innym urządzeniem w trakcie egzaminu;
 - (c) ostateczne odpowiedzi udzielone przez kandydatów powinny być rejestrowane. Ustalenie wyników powinno być przejrzyste.
- 1.8.3.13 Umawiające się Strony mogą zdecydować, że kandydaci, którzy zamierzają pracować dla przedsiębiorstw specjalizujących się w przewozie określonych rodzajów towarów niebezpiecznych, będą egzaminowani jedynie z zakresu dotyczącego towarów, które obejmuje ich działalność. Rodzaje towarów, o których mowa, to:
- klasa 1;
 - klasa 2;
 - klasa 7;
 - klasy 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 i 9;
 - UN 1202, 1203, 1223, 3475 oraz paliwo lotnicze zaklasyfikowane do UN 1268 lub 1863.
- W świadectwie wymaganym zgodnie z 1.8.3.7 należy wyraźnie zaznaczyć, że jest ono ważne tylko dla jednego rodzaju towarów niebezpiecznych, określonego w niniejszym podrozdziale, z zakresu którego doradca był egzaminowany na warunkach podanych w 1.8.3.12.
- 1.8.3.14 Katalog pytań egzaminacyjnych powinien być przechowywany przez właściwą władzę lub jednostkę egzaminującą.
- 1.8.3.15 Świadectwo wymagane zgodnie z 1.8.3.7 powinno być zgodne z wzorem podanym w 1.8.3.18 i powinno być uznawane przez wszystkie Umawiające się Strony.
- 1.8.3.16 *Okres ważności świadectwa i jego przedłużanie***
- 1.8.3.16.1 Świadectwo ważne jest przez 5 lat. Okres ważności świadectwa powinien być przedłużony o 5 kolejnych lat licząc od daty upływu jego ważności, jeżeli w okresie roku poprzedzającego tę datę posiadacz ważnego świadectwa zdał wymagany egzamin. Egzamin powinien być zatwierdzony przez właściwą władzę.
- 1.8.3.16.2 Celem egzaminu jest upewnienie się, że posiadacz ważnego świadectwa dysponuje wiedzą niezbędną do wykonania obowiązków doradcy określonych w 1.8.3.3. Zakres wymaganej wiedzy określony jest w 1.8.3.11 (b) i powinien obejmować zmiany przepisów wprowadzone po dacie uzyskania ostatniego świadectwa. Egzamin powinien być przeprowadzony i nadzorowany na zasadach określonych w 1.8.3.10 oraz od 1.8.3.12 do 1.8.3.14. Posiadacz ważnego świadectwa nie jest zobowiązany do rozwiązywania ćwiczenia praktycznego określonego w 1.8.3.12.4 (b).
- 1.8.3.17 *(Skreślony)*

1.8.3.18 Wzór świadectwa**Świadectwo przeszkolenia doradcy****do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych**

Świadectwo nr

Znak wyróżniający państwa wydającego świadectwo

Nazwisko

Imię (imiona)

Data i miejsce urodzenia

Obywatelstwo

Podpis posiadacza

Ważne do dla przedsiębiorstw, które przewożą towary niebezpieczne lub dokonują
związanego z tym nadawania, pakowania, napełniania, załadunku lub rozładunku:

☐ w transporcie drogowym☐ w transporcie kolejowym☐ w żegludze śródlądowej

Wydane przez

Data

Podpis

1.8.3.19 Rozszerzenie zakresu świadectwa

Jeżeli w okresie ważności świadectwa jego zakres zostanie rozszerzony przez doradcę zgodnie z wymaganiami określonymi w 1.8.3.16.2, to termin ważności nowego świadectwa powinien być zgodny z terminem ważności świadectwa poprzedniego.

1.8.4 Wykaz właściwych władz i jednostek przez nie upoważnionych

Umawiające się Strony powinny poinformować Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych o adresach właściwych władz i jednostek przez nie upoważnionych, które zgodnie z przepisami krajowymi są właściwe dla wdrażania ADR, podając w każdym przypadku zakres wymagań ADR oraz adresy, na które powinny być kierowane odpowiednie zgłoszenia.

Na podstawie otrzymanych informacji, Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych sporządza wykaz, który powinien być aktualizowany. Wykaz wraz ze zmianami jest podawany do wiadomości Umawiających się Stron.

1.8.5 Powiadamianie o zdarzeniach dotyczących towarów niebezpiecznych

1.8.5.1 Jeżeli podczas załadunku, przewozu lub rozładunku towarów niebezpiecznych na terytorium Umawiającej się Strony miał miejsce poważny wypadek lub awaria, to załadowca, lub odpowiednio, napełniający, przewoźnik, rozładowca lub odbiorca, zobowiązany jest upewnić się, czy został sporządzony raport dla właściwej władzy tej Umawiającej się Strony, zgodnie z wzorem podanym w 1.8.5.4, najpóźniej jeden miesiąc po zdarzeniu.

1.8.5.2 Jeżeli jest to konieczne, to Umawiająca się Strona sporządza następnie raport dla Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu poinformowania innych Umawiających się Stron.

1.8.5.3 Zdarzenie, po zaistnieniu którego wymagane jest sporządzenie raportu zgodnie z 1.8.5.1, ma miejsce wówczas, gdy doszło do uwolnienia towarów niebezpiecznych lub bezpośredniego zagrożenia takim uwolnieniem, zranienia osób, szkody materialnej, zniszczenia środowiska, lub gdy konieczne było zaangażowanie władz, i gdy spełnione zostało co najmniej jedno z następujących kryteriów:

Zranienie osób oznacza zdarzenie, które spowodowało śmierć lub obrażenia ciała w wyniku bezpośredniego oddziaływania przewożonego towaru niebezpiecznego, przy czym obrażenia, o których mowa:

- (a) wymagają zastosowania intensywniej opieki medycznej;
- (b) wymagają leczenia szpitalnego przez co najmniej jedną dobę; lub
- (c) powodują niezdolność do pracy przez co najmniej 3 kolejne dni.

Uwolnienie towaru oznacza wydostanie się:

- (a) nie mniej niż 50 kg lub 50 litrów towarów zaliczonych do kategorii transportowej 0 lub 1;
- (b) nie mniej niż 333 kg lub 333 litry towarów zaliczonych do kategorii transportowej 2; lub
- (c) nie mniej niż 1000 kg lub 1000 litrów towarów zaliczonych do kategorii transportowej 3 lub 4.

Kryterium dotyczące uwolnienia towarów niebezpiecznych ma zastosowanie również w przypadku wystąpienia bezpośredniego ryzyka jego uwolnienia w ilościach podanych powyżej. Należy przyjąć to jako zasadę, jeżeli z powodu uszkodzeń konstrukcyjnych jednostki ładunkowej nie jest już ona odpowiednia do kontynuowania przewozu, lub gdy z jakiegokolwiek innego powodu nie można zapewnić odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa (np. z powodu uszkodzenia cysterny lub kontenera, przewrócenia się cysterny lub wystąpienia pożaru w bezpośrednim sąsiedztwie zdarzenia).

W przypadku zdarzeń z udziałem towarów klasy 6.2, obowiązek sporządzenia raportu istnieje niezależnie od ilości uwolnionego towaru.

W przypadku zdarzeń obejmujących materiały promieniotwórcze, stosuje się następujące kryteria dotyczące uwolnienia towarów niebezpiecznych:

- (a) jakiegokolwiek uwolnienie materiału promieniotwórczego ze sztuki przesyłki;
- (b) narażenie prowadzące do przekroczenia limitów określonych w przepisach dotyczących ochrony pracowników i ludności przed promieniowaniem jonizującym (Radiation Protection and Safety of Radiation Sources: International Basic Safety Standards", IAEA Safety Standards Series No. GSR Part 3, IAEA, Vienna (2014)); lub
- (c) uzasadnione podejrzenie, że nastąpiło znaczące naruszenie funkcji ochronnych jakiegokolwiek sztuki przesyłki (w zakresie jej szczelności, osłonności, ochrony termicznej lub krytyczności) mogące doprowadzić do sytuacji, w której bez zastosowania dodatkowych środków zabezpieczających, dalszy przewóz takiej sztuki przesyłki nie jest możliwy.

UWAGA: W odniesieniu do przesyłek, które nie mogą być dostarczone do odbiorcy, patrz przepis szczególnie CV33 (6) w 7.5.11.

Szkoda materialna lub zniszczenie środowiska oznaczają uwolnienie towarów niebezpiecznych, niezależnie od ich ilości, powodujące straty oceniane na kwotę większą niż 50 000 euro. Dla potrzeb oceny strat nie powinny być brane pod uwagę uszkodzenia uczestniczących w zdarzeniu środków transportu przewożących towary niebezpieczne oraz uszkodzenia infrastruktury transportowej.

Zaangażowanie władz oznacza bezpośrednie działania podjęte podczas zdarzenia przez te władze lub służby ratownicze, połączone z ewakuacją ludności lub zamknięciem publicznych szlaków komunikacyjnych (dróg kołowych/kolejowych) na okres co najmniej 3 godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez towary niebezpieczne.

Jeżeli jest to konieczne, to właściwa władza może zażądać dodatkowych informacji na temat zaistniałego zdarzenia.

1.8.5.4 Wzór raportu o zdarzeniu zaistniałym podczas przewozu towarów niebezpiecznych**Raport o zdarzeniu zaistniałym podczas
przewozu towarów niebezpiecznych, zgodnie z przepisami 1.8.5 RID/ADR**

Przewoźnik / Użytkownik infrastruktury kolejowej:
.....
Adres:
.....
Osoba wyznaczona do kontaktów: Telefon : Fax :

(Przed wysłaniem raportu niniejsza strona tytułowa powinna zostać usunięta przez właściwą władzę.)

[illegible]

6. Towary niebezpieczne biorące udział w zdarzeniu						
Numer UN ⁽¹⁾	Klasa	Grupa pakowania	Przybliżona ilość uwolnionego materiału (kg lub l) ⁽²⁾	Jednostka ładunkowa ⁽³⁾	Materiał jednostki ładunkowej	Rodzaj uszkodzenia jednostki ładunkowej ⁽⁴⁾
⁽¹⁾ W przypadku towarów niebezpiecznych zaliczonych do pozycji zbiorczych, do których stosuje się przepis szczególny 274, należy również podać ich nazwy techniczne.			⁽²⁾ W przypadku klasy 7 należy podać wartości zgodne z kryteriami określonymi w 1.8.5.3.			
⁽³⁾ Należy podać odpowiedni numer: 1 Opakowanie 2 DPPL 3 Opakowanie duże 4 Kontener mały 5 Wagon 6 Pojazd 7 Wagon-cysterna 8 Pojazd-cysterna 9 Wagon-bateria 10 Pojazd-bateria 11 Wagon z cysterną odejmowalną 12 Cysterna odejmowalna 13 Kontener wielki 14 Kontener-cysterna 15 MEGC 16 Cysterna przenośna 17 MEMU 18 Kontener-cysterna wielki			⁽⁴⁾ Należy podać odpowiedni numer: 1 Uwolnienie ładunku 2 Pożar 3 Wybuch 4 Uszkodzenie konstrukcji			
7. Przyczyna zdarzenia (jeżeli jest znana)						
☐ Defekt techniczny ☐ Wadliwe zabezpieczenie ładunku ☐ Przyczyna eksploatacyjna (użytkowanie torów) ☐ Inna:						
8. Skutki zdarzenia						
<u>Ofiary oddziaływania towarów niebezpiecznych:</u> ☐ Zabici (liczba:) ☐ Ranni (liczba:) <u>Uwolnienie towaru niebezpiecznego:</u> ☐ Tak ☐ Nie ☐ Bezpośrednie zagrożenie uwolnieniem towaru niebezpiecznego <u>Szkody materialne / zniszczenie środowiska:</u> ☐ Szacowana wielkość szkód ≤ 50 000 euro ☐ Szacowana wielkość szkód > 50 000 euro <u>Zaangażowanie władz:</u> ☐ Tak ☐ Ewakuacja ludności na okres co najmniej 3 godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez przewożone towary niebezpieczne. ☐ Zamknięcie dróg publicznych na okres co najmniej 3 godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez przewożone towary niebezpieczne. ☐ Nie						

W razie potrzeby odpowiednia władza może zażądać dalszych informacji

1.8.6 Kontrole administracyjne czynności opisanych w 1.8.7 i 1.8.8

UWAGA 1: Do celów tego rozdziału terminy:

- „zatwierdzona jednostka inspekcyjna” oznacza jednostkę inspekcyjną zatwierdzoną przez właściwą władzę do wykonywania różnych czynności zgodnie z 1.8.6.1; oraz
- „uznana jednostka inspekcyjna” oznacza zatwierdzoną jednostkę inspekcyjną uznaną przez inną właściwą władzę.

UWAGA 2: Jednostka inspekcyjna może zostać wyznaczona przez właściwą władzę do działania jako właściwa władza (patrz definicja właściwej władzy w 1.2.1).

1.8.6.1 Przepisy ogólne

Właściwa władza Umawiającej się Strony ADR może zatwierdzić jednostki inspekcyjne do następujących czynności: oceny zgodności, badania okresowego, badania pośredniego, badania nadzwyczajnego, weryfikacji dopuszczenia do eksploatacji oraz autoryzacji i nadzoru nad służbą kontroli wewnętrznej zgodnie z działami 6.2 i 6.8.

1.8.6.2 Obowiązki właściwej władzy

1.8.6.2.1 Jeśli właściwa władza sama wykonuje zadania jednostki inspekcyjnej, wówczas powinna przestrzegać ona postanowień 1.8.6.3. Jednakże, gdy właściwa władza wyznacza jednostkę inspekcyjną do działania jako właściwa władza, wyznaczona jednostka powinna być akredytowana zgodnie z normą EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) typ A.

1.8.6.2.2 Zatwierdzanie jednostek inspekcyjnych

1.8.6.2.2.1 Jednostki inspekcyjne typu A powinny być ustanowione zgodnie z prawem krajowym i posiadać osobowość prawną w Umawiającej się Stronie ADR, w której złożono wniosek o zatwierdzenie.

Jednostki inspekcyjne typu B powinny być utworzone zgodnie z prawem krajowym i stanowić część osoby prawnej dostarczającej gaz w Umawiającej się Stronie ADR, w której złożono wniosek o zatwierdzenie.

1.8.6.2.2.2 Właściwa władza powinna zapewnić, że jednostka inspekcyjna w sposób ciągły spełnia warunki jej zatwierdzenia i powinna wycofać zatwierdzenie, jeżeli warunki te nie są spełnione. Jednak w przypadku zawieszenia akredytacji, akredytacja zostanie zawieszona tylko na okres zawieszenia akredytacji.

1.8.6.2.2.3 Jednostka inspekcyjna rozpoczynająca nową działalność może zostać zatwierdzona tymczasowo. Przed zatwierdzeniem tymczasowym właściwa władza powinna zapewnić, że jednostka inspekcyjna spełnia wymagania podane w 1.8.6.3.1. Jednostka inspekcyjna powinna być akredytowana zgodnie z normą EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) w pierwszym roku swojej działalności, aby móc kontynuować tę nową działalność.

1.8.6.2.3 Monitorowanie jednostek inspekcyjnych

1.8.6.2.3.1 Wszędzie tam, gdzie wykonywane są działania jednostki inspekcyjnej, właściwa władza, która zatwierdziła tę jednostkę, powinna zapewnić monitorowanie działań tej jednostki, w tym monitorowanie na miejscu. Właściwa władza powinna cofnąć lub ograniczyć udzielone zatwierdzenie, jeżeli jednostka ta nie spełnia już warunków zatwierdzenia, wymagań 1.8.6.3.1 lub nie stosuje procedur określonych w przepisach ADR.

UWAGA: Monitorowanie podwykonawców, o których mowa w 1.8.6.3.3 przez jednostkę inspekcyjną, powinno być również uwzględnione przy monitorowaniu jednostki inspekcyjnej.

1.8.6.2.3.2 Jeżeli zatwierdzenie jednostki inspekcyjnej zostanie cofnięte lub ograniczone, lub jeżeli jednostka inspekcyjna zaprzestała działalności, właściwa władza powinna podjąć odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że akta są prowadzone przez inną jednostkę inspekcyjną lub przechowywane do wglądu.

1.8.6.2.4 Obowiązki informacyjne

1.8.6.2.4.1 Umawiające się Strony ADR powinny opublikować informacje o swoich krajowych procedurach oceny, zatwierdzania i monitorowania jednostek inspekcyjnych oraz wszelkich zmianach tych informacji.

1.8.6.2.4.2 Właściwa władza Umawiającej się Strony ADR powinna opublikować aktualny wykaz wszystkich zatwierdzonych przez siebie jednostek inspekcyjnych, w tym jednostek inspekcyjnych zatwierdzonych czasowo zgodnie z 1.8.6.2.2.3. Wykaz ten powinien zawierać co najmniej następujące informacje:

- (a) nazwa, adres(y) biura(-ur) jednostki inspekcyjnej;
- (b) zakres czynności, do których jednostka inspekcyjna została zatwierdzona;
- (c) potwierdzenie, że jednostka inspekcyjna jest akredytowana zgodnie z normą EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) przez krajową jednostkę akredytującą oraz że akredytacja obejmuje zakres czynności, do których jednostka inspekcyjna została zatwierdzona;
- (d) znak identyfikacyjny lub stempel, jak określono w działach 6.2 i 6.8, jednostki inspekcyjnej oraz znak każdej służby kontroli wewnętrznej upoważnionej przez jednostkę inspekcyjną.

Odniesienie do tego wykazu należy umieścić na stronie internetowej sekretariatu EKG ONZ.

1.8.6.2.4.3 Jednostka inspekcyjna zatwierdzona przez właściwą władzę może być uznana przez inną właściwą władzę.

Jeżeli właściwa władza chce skorzystać z usług jednostki inspekcyjnej już zatwierdzonej przez inną właściwą władzę do prowadzenia działań związanych z ocenami zgodności i badaniami w jej imieniu, wówczas ta właściwa władza dodaje tę jednostkę inspekcyjną, zakres czynności, dla których jest uznana, oraz właściwą władzę, która zatwierdziła jednostkę inspekcyjną, do wykazu wymienionego w 1.8.6.2.4.2 i informuje sekretariat EKG ONZ. Jeżeli zatwierdzenie zostanie cofnięte lub zawieszone, uznanie traci ważność.

UWAGA: W tym kontekście należy przestrzegać porozumień o wzajemnym uznawaniu pomiędzy Umawiającymi się Stronami ADR.

1.8.6.3 **Obowiązki jednostek inspekcyjnych**

1.8.6.3.1 *Przepisy ogólne*

Jednostka inspekcyjna powinna:

- (a) posiadać personel o zorganizowanej strukturze, tak przygotowany, wyszkolony, kompetentny i wykwalifikowany, aby właściwie wykonywał swoje funkcje techniczne;
- (b) mieć dostęp do odpowiednich urządzeń i wyposażenia;
- (c) działać w sposób bezstronny i wolny od jakichkolwiek wpływów, które mogłyby tę bezstronność naruszyć;
- (d) zapewnić poufność informacji dotyczących działalności gospodarczej i działalności na własny rachunek producenta i innych jednostek;
- (e) utrzymywać wyraźne rozgraniczenie pomiędzy aktualnymi funkcjami jednostki inspekcyjnej a inną niezwiązaną z nimi działalnością;
- (f) mieć udokumentowany system jakości równoważny systemowi określone w normie EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3);
- (g) zapewnić przeprowadzenie prób i badań określonych w odpowiednich normach i w ADR;
- (h) prowadzić efektywny i odpowiedni system sprawozdawczości i jej przechowywania zgodnie z 1.8.7 i 1.8.8;
- (i) być wolna od wszelkich nacisków komercyjnych lub finansowych i nie wynagradzać swojego personelu w zależności od liczby przeprowadzonych badań lub od wyników tych badań;
- (j) posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej obejmujące ryzyka związane z prowadzoną działalnością;

UWAGA: Nie jest to konieczne, jeżeli Umawiająca się Strona ADR przejmuje odpowiedzialność zgodnie z prawem krajowym.

- (k) mieć osobę(-y) odpowiedzialną(-e) za przeprowadzanie badań, która:
- (i) nie jest bezpośrednio zaangażowana w projektowanie, produkcję, dostawę, instalację, zakup, własność, użytkowanie lub konserwację wyrobu (naczynia ciśnieniowego, cysterny, pojazdu-baterii lub MEGC), który ma być badany;
 - (ii) została przeszkolona we wszystkich aspektach działalności, w odniesieniu do których jednostka inspekcyjna została zatwierdzona;
 - (iii) posiada odpowiednią wiedzę, umiejętności techniczne i zrozumienie mających zastosowanie wymagań, mających zastosowanie norm oraz odpowiednich przepisów części 4 i 6;
 - (iv) posiada umiejętność sporządzania świadectw, protokołów i sprawozdań wykazujących, że oceny zostały przeprowadzone;
 - (v) dochowuje tajemnicy zawodowej w odniesieniu do informacji uzyskanych w trakcie wykonywania swoich zadań oraz tajemnicy zawodowej wynikającej z prawa krajowego, z wyjątkiem przypadku, gdy pozostaje to w związku z właściwymi władzami Umawiającej się Strony ADR, gdzie działa ta jednostka. Na wniosek innych jednostek inspekcyjnych informacje mogą być udostępniane w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia badań i prób.

Powyższe wymagania uznaje się za spełnione w przypadku akredytacji zgodnie z normą EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3).

1.8.6.3.2 Obowiązki operacyjne

1.8.6.3.2.1 Właściwa władza lub jednostka inspekcyjna powinna przeprowadzać oceny zgodności, badania okresowe, badania pośrednie, badania nadzwyczajne i weryfikację dopuszczenia do eksploatacji w sposób proporcjonalny, unikając niepotrzebnych obciążeń. Właściwa władza lub jednostka inspekcyjna wykonuje swoje działania z uwzględnieniem wielkości, sektora i struktury zaangażowanych przedsiębiorstw, względnej złożoności technologii i seryjnego charakteru produkcji.

1.8.6.3.2.2 Właściwa władza lub jednostka inspekcyjna powinna przestrzegać stopnia rygorystyki i poziomu ochrony wymaganego w celu spełnienia mających zastosowanie przepisów części 4 i 6.

1.8.6.3.2.3 W przypadku gdy właściwa władza lub jednostka inspekcyjna stwierdza, że producent nie spełnia wymagań określonych w częściach 4 lub 6, to powinna zażądać podjęcia odpowiednich środków naprawczych przez producenta i nie wydaje świadectwa zatwierdzenia typu lub świadectwa badania odbiorczego i prób do czasu wprowadzenia odpowiednich środków naprawczych.

1.8.6.3.3 Delegowanie zadań inspekcyjnych

UWAGA: Poniższe postanowienia dotyczą tylko jednostek inspekcyjnych typu A. Jednostki inspekcyjne typu B nie mogą delegować czynności, do których zostały zatwierdzone. W przypadku służb kontroli wewnętrznej patrz 1.8.7.7.2.

1.8.6.3.3.1 Jeżeli jednostka inspekcyjna korzysta z usług podwykonawcy w celu wykonania określonych zadań związanych z jej działalnością, to podwykonawca powinien być oceniany i monitorowany przez jednostkę inspekcyjną lub powinien być oddzielnie akredytowany. W przypadku oddzielnej akredytacji podwykonawca powinien być akredytowany zgodnie z normą EN ISO/IEC 17025:2017 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) lub EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) jako niezależne i bezstronne laboratorium badawcze lub jednostka inspekcyjna wyznaczona w celu wykonywania zadań badawczych zgodnie z posiadaną akredytacją. Jednostka inspekcyjna powinna zapewnić, że podwykonawca ten spełnia wymagania określone dla powierzonych mu zadań na tym samym poziomie kompetencji i bezpieczeństwa, jaki jest wymagany dla jednostek inspekcyjnych (patrz 1.8.6.3.1), i jednostka inspekcyjna powinna to monitorować. Jednostka inspekcyjna informuje właściwą władzę o wyżej wymienionych ustaleniach.

1.8.6.3.3.2 Jednostka inspekcyjna powinna wziąć pełną odpowiedzialność za zadania wykonywane przez takich podwykonawców, niezależnie od tego, gdzie zadania te są przez nich wykonywane.

1.8.6.3.3.3 Jednostka inspekcyjna typu A może delegować tylko część każdego ze swoich działań.

W każdym przypadku ocenę i wydawanie certyfikatów przeprowadza sama jednostka inspekcyjna.

1.8.6.3.3.4 Czynności nie mogą być zlecane bez odpowiedniej zgody producenta, właściciela lub operatora.

1.8.6.3.3.5 Jednostka inspekcyjna powinna przechowywać do dyspozycji właściwej władzy odpowiednie dokumenty dotyczące oceny kwalifikacji i prac wykonywanych przez wyżej wymienionych podwykonawców.

1.8.6.3.4 *Obowiązki informacyjne*

Każda jednostka inspekcyjna informuje właściwą władzę, która ją zatwierdziła, o:

- (a) każdej odmowie, ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu świadectwa zatwierdzenia typu z wyjątkiem przypadków, gdy mają zastosowanie przepisy podane w 1.8.7.2.2.2;
- (b) wszelkich okolicznościach mających wpływ na zakres i warunki zatwierdzenia udzielonego przez właściwą władzę;
- (c) każdej odmowie wydania świadectw badania;
- (d) wszelkich wnioskach o informacje dotyczące prowadzonych działań, które otrzymała od właściwych władz monitorujących zgodność z wymaganiami niniejszego rozdziału;
- (e) wszelkich czynnościach wykonywanych w zakresie jej zatwierdzenia, w tym delegowanie zadań, na żądanie;
- (f) wszelkich autoryzacjach lub zwieszeniach lub wycofaniach służby kontroli wewnętrznej.

1.8.7 **Procedury oceny zgodności, wydawania świadectwa zatwierdzenia typu i badań**

UWAGA 1: W tym rozdziale „właściwa jednostka” oznacza jednostkę określoną w działach 6.2 i 6.8.

UWAGA 2: W tym rozdziale „producent” oznacza przedsiębiorstwo, które jest odpowiedzialne przed właściwą władzą za wszystkie aspekty oceny zgodności oraz za zapewnienie zgodności budowy, którego nazwa i znak pojawiają się w zatwierdzeniach i na oznakowaniach. Nie jest konieczne, aby przedsiębiorstwo było bezpośrednio zaangażowane we wszystkie etapy budowy wyrobu (patrz 1.8.7.1.5), który podlega ocenie zgodności.

1.8.7.1 **Przepisy ogólne**

1.8.7.1.1 Procedury podane w rozdziale 1.8.7 należy stosować zgodnie z działami 6.2 i 6.8.

Jeżeli właściwa władza wykonuje zadania samodzielnie, to właściwa władza powinna stosować się do przepisów niniejszego rozdziału.

1.8.7.1.2 Każdy wniosek o:

- (a) badanie typu zgodnie z 1.8.7.2.1;
- (b) wydanie świadectwa zatwierdzenia typu zgodnie z 1.8.7.2.2;
- (c) nadzór nad produkcją zgodnie z 1.8.7.3; lub
- (d) badanie odbiorcze i próby zgodnie z 1.8.7.4

powinien być składany przez producenta odpowiednio do właściwej władzy lub jednostki inspekcyjnej, zgodnie z działami 6.2 i 6.8.

Każdy wniosek o:

- (e) weryfikację dopuszczenia do eksploatacji zgodnie z 1.8.7.5; lub
- (f) badanie okresowe, badanie pośrednie i badanie nadzwyczajne zgodnie z 1.8.7.6

powinien być składany przez właściciela lub jego upoważnionego przedstawiciela, lub przez operatora lub jego upoważnionego przedstawiciela, do właściwej władzy lub jednostki inspekcyjnej.

Jeżeli służba kontroli wewnętrznej jest autoryzowana do (c), (d) lub (f), składanie wniosku o (c), (d) lub (f) nie jest konieczne.

1.8.7.1.3 Wniosek powinien zawierać:

- (a) nazwę i adres wnioskodawcy zgodnie z 1.8.7.1.2;
- (b) pisemną deklarację, że ten sam wniosek nie został złożony w żadnej innej właściwej władzy lub jednostce inspekcyjnej;
- (c) odpowiednią dokumentację techniczną podaną w 1.8.7.8;
- (d) oświadczenie upoważniające właściwą władzę lub odpowiednio jednostkę inspekcyjną do dostępu, w celów oceny zgodności lub badań, do miejsc produkcji, badań, prób i przechowywania oraz zawierające wszystkie informacje niezbędne do przeprowadzenia jej zadań.

1.8.7.1.4 W przypadku gdy producent lub przedsiębiorstwo posiadające placówkę badawczą może ustanowić służbę kontroli wewnętrznej zgodnie z 6.2.2.12, 6.2.3.6.1, 6.8.1.5.3 (b) lub 6.8.1.5.4 (b), powinien wykazać w sposób satysfakcjonujący jednostkę inspekcyjną, że służba kontroli wewnętrznej jest w stanie przeprowadzić badania i próby zgodnie z 1.8.7.**1.8.7.1.5 Świadectwa zatwierdzenia typu, świadectwa badania i protokoły dotyczące wyrobów (naczyń ciśnieniowych, cystern, wyposażenia obsługowego oraz zespołu elementów, wyposażenia konstrukcyjnego i obsługowego pojazdów-baterii lub MEGC), w tym dokumentacja techniczna powinny być przechowywane:**

- (a) przez producenta, przez okres co najmniej 20 lat od daty wygaśnięcia zatwierdzenia typu;
- (b) przez właściwą władzę wydającą lub jednostkę inspekcyjną wydającą, przez okres co najmniej 20 lat od daty wydania;
- (c) przez właściciela lub operatora, przez okres co najmniej 15 miesięcy po wycofaniu wyrobu z eksploatacji.

1.8.7.2 *Badanie typu i wystawienie świadectwa zatwierdzenia typu***1.8.7.2.1 *Badanie typu*****1.8.7.2.1.1 Producent powinien:**

- (a) w przypadku naczyń ciśnieniowych, oddać do dyspozycji jednostki inspekcyjnej reprezentatywne próbki przewidywanej produkcji. Jednostka inspekcyjna może zażądać dalszych próbek, jeżeli wymaga tego program badań;
- (b) w przypadku cystern, pojazdów-baterii lub MEGC, zapewnić dostęp do prototypu w celu przeprowadzenia prób typu;
- (c) w przypadku wyposażenia obsługowego, udostępnić jednostce inspekcyjnej reprezentatywne próbki przewidywanej produkcji. Jednostka inspekcyjna może zażądać dalszych próbek, jeżeli wymaga tego program badań.

UWAGA: Wyniki ocen i prób zgodne z innymi przepisami lub normami mogą być brane pod uwagę.

1.8.7.2.1.2 Jednostka inspekcyjna powinna:

- (a) zbadać dokumentację techniczną określoną w 1.8.7.8.1 w celu sprawdzenia, czy projekt jest zgodny z odpowiednimi przepisami ADR, a prototyp lub partia prototypowa został(a) wyprodukowany(a) zgodnie z dokumentacją techniczną oraz jest reprezentatywny dla projektu;
- (b) przeprowadzać badania i próby lub przeprowadzać badania i sprawdzać warunki prób oraz nadzorować próby na miejscu jak określono w ADR, łącznie z odpowiednimi normami, w celu ustalenia, czy odpowiednie przepisy zostały zastosowane i przestrzegane oraz czy procedury stosowane przez producenta spełniają wymagania;
- (c) sprawdzić certyfikat(-y) materiału(-ów) wydany przez producenta(-ów) materiałów z odpowiednimi postanowieniami ADR;
- (d) tam, gdzie ma to zastosowanie, zatwierdzić procedury trwałego łączenia części lub sprawdzić, czy zostały one wcześniej zatwierdzone oraz sprawdzić, czy personel wykonujący trwałe łączenie części i badania nieniszczące jest wykwalifikowany lub

zatwierdzony;

- (e) uzgodnić z producentem miejsce(-a) przeprowadzania badań i niezbędnych prób.

Jednostka inspekcyjna wystawia producentowi sprawozdanie z badania typu.

1.8.7.2.2 *Wydawanie świadectwa zatwierdzenia typu*

Zatwierdzenia typu upoważniają do budowy wyrobów w okresie ważności tego zatwierdzenia.

- 1.8.7.2.2.1 Jeżeli typ spełnia wszystkie mające zastosowanie przepisy, właściwa władza lub jednostka inspekcyjna powinna wydać producentowi świadectwo zatwierdzenia typu zgodnie z działami 6.2 i 6.8.

Niniejsze świadectwo powinno zawierać:

- (a) nazwę i adres wystawiającego;
- (b) właściwą władzę, pod nadzorem której wydano świadectwo;
- (c) nazwę i adres producenta;
- (d) odniesienie do wersji ADR i norm stosowanych do badania typu;
- (e) wszelkie wymagania wynikające z badania typu;
- (f) dane zawarte w dokumentach dotyczących badania typu zgodnie z 1.8.7.8.1, niezbędne do identyfikacji typu i odmian, jak określono w odpowiednich normach. Dokumenty lub wykaz identyfikujący dokumenty zawierające dane powinny być włączone lub załączone do certyfikatu;
- (g) odniesienie do sprawozdania(-ń) z badania typu;
- (h) maksymalny okres ważności zatwierdzenia typu; oraz
- (i) wszystkie wymagania szczególne zgodnie z działami 6.2 i 6.8.

- 1.8.7.2.2.2 Zatwierdzenie typu powinno być ważne maksymalnie przez dziesięć lat. Jeżeli w tym okresie zmieniły się odpowiednie wymagania techniczne ADR, tak że zatwierdzony typ nie jest już z nimi zgodny, to zatwierdzenie typu traci ważność. Jeżeli w tym okresie wprowadzona zostanie data wycofania w kolumnie (3) tabel w 6.2.2.1 i 6.2.2.3 lub kolumnie (5) tabel w 6.2.4.1, 6.8.2.6.1 i 6.8.3.6, to zatwierdzenie typu również traci ważność. Powinno być ono wycofane przez właściwą władzę lub jednostkę inspekcyjną, która wydała świadectwo zatwierdzenia typu.

UWAGA: *Ostateczny termin wycofania istniejących zatwierdzeń typu, patrz odpowiednio w kolumnie (5) tabel w 6.2.4.1 i 6.8.2.6.1 lub 6.8.3.6.*

Jeżeli zatwierdzenie typu wygasło lub zostało cofnięte, produkcja wyrobów zgodnie z tym zatwierdzeniem typu nie jest już dozwolona.

UWAGA: *Odpowiednie postanowienia dotyczące stosowania, badania okresowego i badania pośredniego wyrobów zawarte w zatwierdzeniu typu, które wygasło lub zostało cofnięte, mają nadal zastosowanie do wyrobów zbudowanych zgodnie z tym zatwierdzeniem typu przed jego wygaśnięciem lub cofnięciem, jeżeli mogą być używane nadal.*

Zatwierdzenia typu mogą być odnawiane na podstawie nowego badania typu. Wyniki poprzednich prób z badania typu należy uwzględnić, jeżeli próby te są nadal zgodne z przepisami ADR, w tym z normami obowiązującymi w dniu odnowienia. Odnowienie nie jest dozwolone po cofnięciu zatwierdzenia typu.

UWAGA: *Badanie typu w celu odnowienia może być przeprowadzone przez inną jednostkę inspekcyjną niż ta, która wydała oryginalny protokół z badania typu.*

Tymczasowe zmiany w istniejącym zatwierdzeniu typu (np. w przypadku naczyń ciśnieniowych drobne zmiany, takie jak dodanie kolejnych rozmiarów lub objętości nie wpływających na zgodność lub w przypadku cystern patrz 6.8.2.3.3) nie przedłużają ani nie modyfikują pierwotnej ważności certyfikatu.

- 1.8.7.2.2.3 W przypadku modyfikacji wyrobu z ważnym, wygasłym lub cofniętym zatwierdzeniem typu, odpowiednie badanie typu, próby, badanie i zatwierdzenie są ograniczone do części wyrobu, które zostały zmodyfikowane.

Modyfikacja powinna być zgodna z przepisami ADR obowiązującymi w czasie modyfikacji. W przypadku wszystkich części wyrobu, na które nie ma wpływu modyfikacja, dokumentacja pierwotnego zatwierdzenia typu pozostaje ważna.

Modyfikacja może dotyczyć jednego lub więcej wyrobów objętych tym samym zatwierdzeniem typu.

Jeżeli zmodyfikowany wyrób spełnia wszystkie mające zastosowanie przepisy, dodatkowe świadectwo zatwierdzenia modyfikacji powinno być wydane właścicielowi lub operatorowi przez właściwą władzę lub jednostkę inspekcyjną dowolnej Umawiającej się Strony ADR, zgodnie z działami 6.2 i 6.8. W przypadku cystern, pojazdów-baterii lub MEGC kopia powinna być przechowywana jako część dokumentacji cysterny.

1.8.7.3 *Nadzór nad produkcją*

1.8.7.3.1 Producent powinien podjąć wszelkie niezbędne środki, aby proces produkcyjny był zgodny z obowiązującymi przepisami ADR oraz świadectwem zatwierdzenia typu, dokumentacją techniczną zgodną z 1.8.7.8.3 i protokołami.

1.8.7.3.2 Proces produkcyjny podlega nadzorowi właściwej jednostki.

Właściwa jednostka powinna:

- (a) zweryfikować zgodność z dokumentacją techniczną określoną w 1.8.7.8.3 oraz z mającymi zastosowanie przepisami ADR oraz świadectwem zatwierdzenia typu i protokołami;
- (b) zweryfikować, czy w wyniku procesu produkcyjnego powstaje wyrób zgodny z wymaganiami i mającą do niego zastosowanie dokumentacją;
- (c) zweryfikować identyfikowalność materiałów i sprawdzić certyfikat(-y) materiału(-ów) ze specyfikacjami;
- (d) jeżeli ma to zastosowanie, zweryfikować, czy personel wykonujący trwałe łączenie części i badania nieniszczące jest wykwalifikowany lub uprawniony;
- (e) uzgodnić z producentem miejsce, w którym mają być przeprowadzone badania i niezbędne próby; oraz
- (f) dostarczyć pisemny protokół z wyników nadzoru nad produkcją.

1.8.7.4 *Badanie odbiorcze i próby*

1.8.7.4.1 Producent powinien:

- (a) umieścić znaki określone w ADR; oraz
- (b) dostarczyć właściwej jednostce dokumentację techniczną określoną w 1.8.7.8.4.

1.8.7.4.2 Właściwa jednostka powinna:

- (a) przeprowadzić badania i próby lub przeprowadzić badania i sprawdzić warunki prób oraz nadzorować próby na miejscu w celu zapewnienia, że wyrób jest wytwarzany zgodnie z zatwierdzeniem typu i odpowiednimi przepisami;
- (b) sprawdzić świadectwa dostarczone przez producentów wyposażenia obsługowego z wyposażeniem obsługowym;
- (c) wystawić protokół z badania odbiorczego i prób odnoszący się do przeprowadzonych szczegółowych prób i weryfikacji oraz zweryfikowanej dokumentacji technicznej;
- (d) wystawić świadectwo badania odbiorczego i prób oraz umieścić swój znak, gdy wyrób spełnia wymagania przepisów; oraz
- (e) sprawdzić, czy zatwierdzenie typu pozostaje ważne po zmianie przepisów ADR (w tym norm przywołanych) dotyczących zatwierdzenia typu. Jeżeli zatwierdzenie typu utraciło ważność, to właściwa jednostka powinna wystawić protokół z odmowy badania i poinformować właściwą władzę lub jednostkę inspekcyjną, która wydała świadectwo zatwierdzenia typu.

Świadectwo w (d) i protokół w (c) mogą obejmować kilka wyrobów tego samego typu

(świadectwo lub protokół grupowy).

1.8.7.4.3 Świadectwo w 1.8.7.4.2 (d) powinno zawierać co najmniej:

- (a) nazwę i adres jednostki inspekcyjnej oraz nazwę i adres służby kontroli wewnętrznej, jeżeli ma to zastosowanie;
- (b) nazwę i adres producenta;
- (c) miejsce badania odbiorczego;
- (d) odniesienie do wersji ADR i norm stosowanych do badań odbiorczych i prób;
- (e) wyniki badań i prób;
- (f) dane do identyfikacji badanego(-ych) wyrobu(-ów), co najmniej numer seryjny lub w przypadku butli jednorazowego napełniania numer partii;
- (g) numer zatwierdzenia typu; oraz
- (h) w stosownych przypadkach odniesienie do świadectwa autoryzacji służby kontroli wewnętrznej.

1.8.7.5 Weryfikacja dopuszczenia do eksploatacji

1.8.7.5.1 Jeżeli weryfikacja dopuszczania do eksploatacji jest wymagana przez właściwą władzę zgodnie z 6.8.1.5.5, to właściciel lub operator powinien zaangażować jedną jednostkę inspekcyjną do przeprowadzenia weryfikacji dopuszczenia do eksploatacji i dostarczyć jej świadectwo zatwierdzenia typu oraz dokumentację techniczną określoną w 1.8.7.8.4.

1.8.7.5.2 Jednostka inspekcyjna powinna dokonać przeglądu dokumentacji oraz:

- (a) przeprowadzić kontrole zewnętrzne (np. oznakowania, stanu);
- (b) zweryfikować zgodność ze świadectwem zatwierdzenia typu;
- (c) zweryfikować ważność zatwierdzeń jednostek inspekcyjnych, które przeprowadziły poprzednie badania i próby;
- (d) zweryfikować, czy przepisy przejściowe podane w 1.6.3 lub 1.6.4 były przestrzegane.

1.8.7.5.3 Jednostka inspekcyjna powinna wystawić protokół z weryfikacją dopuszczenia do eksploatacji, zawierający wyniki oceny. Właściciel lub operator powinien przedstawić ten protokół na żądanie właściwej władzy wymagającej weryfikacji dopuszczenia do eksploatacji oraz jednostce(-kom) inspekcyjnej(-ym) odpowiedzialnej(-ym) za kolejne badania i próby.

W przypadku nieudanej weryfikacji dopuszczenia do eksploatacji, niezgodności powinny zostać usunięte a nowa weryfikacja dopuszczenia do eksploatacji powinna przejść pomyślnie przed użyciem cysterny.

Jednostka inspekcyjna odpowiedzialna za weryfikację dopuszczenia do eksploatacji powinna bezzwłocznie poinformować swoją właściwą władzę o każdym odrzuceniu.

1.8.7.6 Badanie okresowe, badanie pośrednie i badanie nadzwyczajne

1.8.7.6.1 Właściwa jednostka powinna:

- (a) dokonać identyfikacji i zweryfikować zgodność z dokumentacją;
- (b) przeprowadzić badania i próby lub przeprowadzić badania i zweryfikować warunki prób oraz nadzorować próby na miejscu w celu sprawdzenia, czy wymagania są spełnione;
- (c) w stosownych przypadkach, wystawić protokoły i świadectwa z wyników badań i prób, które mogą obejmować pewną liczbę wyrobów; oraz
- (d) upewnić się, że naniesiono wymagane oznaczenia.

1.8.7.6.2 Protokoły z badań okresowych i prób naczyń ciśnieniowych powinny być przechowywane przez właściciela lub operatora co najmniej do czasu następnego badania okresowego.

UWAGA: W przypadku cystern, patrz postanowienia dotyczące dokumentacji cysterny podane w 4.3.2.1.7.

1.8.7.7 Autoryzacja i nadzór nad służbą kontroli wewnętrznej

- 1.8.7.7.1 W przypadku korzystania z usług służby kontroli wewnętrznej zgodnie z 6.2.2.12, 6.2.3.6.1, 6.8.1.5.3 (b) lub 6.8.1.5.4 (b), producent lub podmiot przeprowadzający badania powinien:
- wprowadzić system jakości dla służby kontroli wewnętrznej, łącznie z procedurami technicznymi, dla badań i prób udokumentowany w 1.8.7.8.6 i podlegający nadzorowi;
 - wypełnić zobowiązania wynikające z zatwierdzonego systemu jakości i zapewnić, że pozostaje on zadowalający i skuteczny, w szczególności:
 - upoważnić przeszkolony i kompetentny personel do służby kontroli wewnętrznej; oraz
 - umieścić znak identyfikacyjny lub stempel, jak określono w działach 6.2 i 6.8, jednostki inspekcyjnej oraz znak służby kontroli wewnętrznej w stosownych przypadkach, na wyrobie w celu zapewnienia identyfikowalności.
- 1.8.7.7.2 Jednostka inspekcyjna powinna przeprowadzić audyt wstępny w każdej placówce. Jeżeli wynik jest zadowalający, jednostka inspekcyjna powinna poinformować właściwą władzę o autoryzacji służby kontroli wewnętrznej i wydać świadectwo autoryzacji na okres nieprzekraczający trzech lat. Powinny być spełnione następujące postanowienia:
- Audyt ten powinien być przeprowadzony w każdej placówce w celu potwierdzenia, że przeprowadzone badania i próby są zgodne z wymaganiami ADR;
 - Jednostka inspekcyjna może upoważnić służbę kontroli wewnętrznej do umieszczania znaku tożsamości lub stempla, jak określono w działach 6.2 i 6.8, jednostki inspekcyjnej na każdym zatwierdzonym wyrobie;
 - Autoryzacja może zostać odnowiona po pomyślnym audycie w każdej placówce w ostatnim roku przed wygaśnięciem. Nowy okres ważności rozpoczyna się z dniem wygaśnięcia autoryzacji;
 - Inspektorzy jednostki inspekcyjnej przeprowadzający audyty są kompetentni do przeprowadzania oceny zgodności wyrobu objętego systemem jakości oraz do oceny samego systemu jakości; oraz
 - Służba kontroli wewnętrznej powinna być zaangażowana w działania z częstotliwością, która zapewnia niezbędny poziom kompetencji.
- Służba kontroli wewnętrznej może, tylko w szczególnych przypadkach, zlecić podwykonawstwo określonych części swojej działalności, za zgodą jednostki inspekcyjnej, która ją autoryzowała. Podwykonawca powinien dodatkowo uzyskać akredytację zgodnie z EN ISO/IEC 17025:2017 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) lub EN ISO/IEC 17020:2012 (z wyjątkiem klauzuli 8.1.3) jako niezależne i bezstronne laboratorium badawcze lub jednostka inspekcyjna w celu wykonywania zadań badawczych zgodnie z posiadaną akredytacją.
- 1.8.7.7.3 Świadectwo autoryzacji powinno zawierać co najmniej:
- Nazwę i adres jednostki inspekcyjnej;
 - Nazwę i adres producenta lub podmiotu przeprowadzającego badania oraz adresy wszystkich placówek służb kontroli wewnętrznej;
 - Odniesienie do wersji ADR użytej do autoryzacji służby kontroli wewnętrznej oraz do norm lub uznanych przepisów technicznych zgodnie z 6.2.5 stosowanych do badań odbiorczych i prób lub badań okresowych;
 - Odniesienie do protokołu z audytu wstępnego;
 - W stosownych przypadkach dodatkowe informacje określające zakres działalności służby kontroli wewnętrznej (np. zatwierdzone typu wyrobów do badań odbiorczych i prób);
 - Znak służby kontroli wewnętrznej, jeżeli dotyczy; oraz
 - Datę wygaśnięcia.
- 1.8.7.7.4 Jednostka inspekcyjna powinna przeprowadzać audyty okresowe w każdej placówce w okresie trwania autoryzacji, aby upewnić się, że służba kontroli wewnętrznej utrzymuje i stosuje system jakości, w tym procedury techniczne. Powinny być spełnione następujące postanowienia: